

Izhaja ob 4. zjutraj.
Stane mesečno Din 25.—; za in-
zemstvo Din 40.— neobvezno.
Oglaš po tarifu.
Uredništvo:
Ljubljana, Knašova ulica šte. 51.
Telefon šte. 72, ponoči tudi
šte. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišstvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 95
Ispraviteljski oddelki: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 99
Podružnici: Maribor, Barbarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta
Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.843. — Praha číslo 78.180.
Wien, Nr. 105.441.

Ljubljana, 27. julija.

Ubogi Korošec mora govoriti. Tola-
žiti mora zbegane svoje volilce, ki si
med seboj upravičeno šepetajo, da je
pri SLS vse zavojeno. V nedeljo je imel
tak tolažilni, skoro bi rekli nagrobni go-
vor v Domžalah. G. Korošec je na širo-
ko razlagal, kaj je bilo, o tem pa, kaj
bo z SLS in kaj naj se sedaj ukrene, je
previdno molčal. Priznal je, da je SLS
že zadnja avtonomistična stranka v Ju-
goslaviji. Radič je ozmerjal, da ni nor-
malen, prej pa mu je sam bil dve leti
za ministranta, in grozno hud je, če kdo
o SLS reče, da je verska stranka. Go-
spod Korošec naj se kar upa kaj sto-
riti proti volji g. škofa Jegliča, pa bo ta-
koj imel dokaz, da je SLS stranka, ki
sloni izključno na cerkveni organizaciji
in ki zase sistematično zlorablja verski
čut tako, kakor je to skušal nekaj dr.
Susteršič.

G. Korošec je torej moral priznati, da
je SLS osamljena, ker je avtonomistič-
na stranka. Nikjer več ni videti in ču-
titi kakega navdušenja za avtonomizem
in o njem se na klerikalnem shodu go-
vori kakor o mrlju, ki leži na mrtvaškem
odru. Mnogi klerikalni volilci zahtevajo,
da se avtonomistično geslo zavrne,
kakor je Radič v ječi slovo dal svoji fe-
deralistični zabodi. G. Korošec na to
odgovarja, da je v tem slučaju dolžnost
poslancev SLS, da odložijo mandate.

Ta izjava g. Korošca se mora splošno
odobravati. SLS stoji in pade z avtono-
mizmom in bilo bi nepošteno podaljševati
ji življenje tudi še sedaj, ko večina
njenih pristašev uvideva, da je bila stor-
jena usodna napaka, ko je SLS pozabila
na jugoslovenske prisrke in zapadla v
separatizem. Pravilno je torej in dosled-
no, da gg. poslanci SLS odlože mandate,
kajti ljudstvo hoče rednega dela in uspe-
hov svoje delegacije, SLS pa mu je v
hišo prinesla kamen neizpolnjenih ob-
ljub ter ga zavedla kljub njegovim vse-
stranskim žrtvam za državo v tak po-
ložaj, da na zunan izgleda, kakor da je
to slovensko ljudstvo nasprotnik svoje
države!

Stališče SLS je tudi sicer brezupno.
Poskusila je na Hrvaškem in v Dalma-
ciji. Tam je začelo »delovanje« škofov,
kakršnega smo vajeni v Ljubljani. Od
cerkvene strani se od duhovnikov za-
hteva strankarske agitacije, župniki, ki
so za strankarsko nevtralnost cerkve,
se odstavljajo (gl. slučaj Novosel). A
vse ne pomaga nič. Hrvatje ne marajo
za klerikalstvo in duhovnu, ki v cerkvi
in s cerkvenimi sredstvi dela za kleri-
kalno stranko, se kmetje smejejo in mu
prete, da ga nabijejo. SLS je dobila po
sklepu škofovskih konferenc naročilo na
vso moč podpreti HPS. To ji je bilo mo-
goče, čim jo je zapustil Radič. A danes
po enem letu dela je rezultat tu: Na Hr-
vaškem nič, prav nič uspeha za kleri-
kalno stvar.

Klerikalstvo bo torej trajno izolirano
na Slovenijo in s tem kot nacionalna
bolezni izgublja občo opasnost. Toliko
pogubnejša pa je ta nesreča za Slove-
nce, kjer je že v par letih povzročila po-
sledice, o katerih je tožil tudi g. Koro-
šec v Domžalah.

Klerikalci so prišli v položaj, v kate-
rem niti voditelji več ne vejo, kaj ho-
čejo. Da SLS nikoli ne bo prišla v traj-
no kombinacijo, da je ta stranka vsem
činiteljem v državi skrajno antipatična.
da je avtonomizem skrahiran. to vedo
ti voditelji prav dobro. Vkljub temu jim
manjka vesti, da bi potegnili logično
posledico iz tega položaja: odložiti man-
date in likvidirati SLS.

Originalen izhod iz beo- grajske radikalne krize

Beograd, 27. julija. p. Radikali so imeli
tudi danes ves dan konferenco, na kateri
so se posvetovali, kako naj bi se rešil spor,
ki je nastal med njimi zaradi občinskih
volitev v Beogradu. Zvečer je bil zopet
sestanek njihovih prvakov, ki so se ga med
drugimi udeležili min. predsednik Uzunović,
minist. dr. Perić in Maksimović, pred
sednik Narodne skupštine Trifković, sta-
ri radikalni prvak Aca Stanojević in dru-
gi. Tudi na tej konferenci niso mogli najti
izhoda iz mučne situacije. Ožji odbor ra-
dikalne stranke se namreč ni sestel niti
včeraj, niti danes, in je sklican k seji tu-
di za jutri. Do sestanka ne more priti, ker
se pasičevci izogibajo seji, to pa zato, ker
še niso dobili od svojega šefa Pašića od-
govora na svoje zahteve, kako naj se za-
drže. Razen tega so v ožjem glavnem od-
boru Pašičevi pristaši v manjšini. Kakor
vse kaže, je postavitev dveh radikalnih
list pri volitvah za beograjsko mestno ob-
čino sigurna stvar. Glavni odbor stranke se
ne bo upiral ne eni in ne drugi listi in bo
trpel obe. Karajovanovičev in Bobičev.
Priznal bo po volitvah kot oficijelno ono,
ki bo zmogla. Ako bi radikali radi tega
razkola v svojih vrstah izgubili beograjsko
občino, naj pa vlada volitve razveljavi.

Francoske izgube v Siriji

Damask, 27. julija. (brž.) V zadnjih bo-
jih z Druzi so imele francoske čete 50 mrt-
vih. Padel je tudi poveljnik ekspedicije.

Davidović in radičevci o pogajanjih z davi- dovičevci

Izjave Ljube Davidovića in ministra Šibenika. — Pavle Radič
ponovno pri Ninčicu. — Nikić in radičevci.

Beograd, 27. julija. p. Vaš dopisnik se je
danes dopoldne razgovarjal z g. Davidovi-
ćem o pogajanjih njegove stranke z radi-
čevci v svrhu sklenitve koalicije. G. Davido-
vić je povdaril, da se ne vodi nikak poga-
janja, marveč da so vse samo osebni
razgovori. Pogajanja bi se ne mogla voditi
brez njege ter bi moral vsako pogodbo
sanjkionirati on kot šef stranke. Ob za-
ključku razgovora je g. Davidović povdaril,
da ni izključno sodelovanje »s poštenimi
ljudmi«, toda on predvsem želi vedeti s
kom se bo pogajal in pod kakimi pogoji.
On želi jasnosti in ne mara vstopiti v ta-
ko koalicio, po kateri bi ga bolela glava.

Zvečer je imel vaš dopisnik razgovor z
ministrom za agrarno reformo, Šibenikom.
Na vprašanje, kako stoji stvar z ministrom
dr. Nikićem in kakšno stališče namerava
zavzeti Radičev klub od njega, je odgovoril
minister: Kmalu se bo videlo, kaj bo v
tej stvari storil g. Radič. Ministrski pre-
sednik Uzunović ne rešava stvari prenas-
ljeno. Jaz in mi vsi imamo zaupanje v nje-
govo politiko in taktiko. G. Uzunović čaka,
da stvari dozori. Zaradi dr. Nikića ne bo
z naše strani odločilne zahteve po ureditvi
te zadeve. Vprašanje bo rešeno samo od
sebe. Zastitne intervencije ne bo ne z ene

ne z druge strani.
Na vprašanje vašega dopisnika, ali pol-
delo davidovičevci v vlado, je dejal min-
ister Šibenik: »To je želja Davidovičevih
demokratov in uverjen sem, da tudi enega
dela radikalov. Interesi HSS nikakor niso v
nasprotju z interesi radikalne stranke. Na
radikalni strani opažamo odkritosrčnost in
mi imamo dovoljno večino v parlamentu.
Z izstopom dr. Nikića iz našega kluba ni-
smo ničesar izgubili. Zato ni potrebe, da
vstopijo davidovičevci v kabinet. To so
osebne stvari in želje nekaterih ljudi, ki
postajajo nestrpni. Vsaka izprememba v
vladi je ozko spojena s politično spremem-
bo, tega pa danes ni. Ako zahteva naroč,
da izstopimo iz vlade, bomo to storili, a
to ne bo koristno za državo. Kar se tiče
Narodne skupščine, sem prepričan, da je
delazmogla.«

Splošno se je opazilo, da je imel Pavle
Radič danes z zunanjim ministrom dr. Ni-
nčicom ponovno konferenco, ki je trajala od
7. do pol 9. zvečer. Po konferenci je izja-
vil Pavle Radič, da je bil včeraj in danes
pri dr. Ninčicu zaradi nekaterih informacij,
ki jih potrebuje osebno. Demantiral je vest
danesnje Pravde, da bi bil pri dr. Ninčicu
zaradi poslednjega govora Stjepana Radića.

Davidovičevci o volilnem terorju v Južni Srbiji

V trenutku, ko se vršijo razgovori za vstop davidovičevcev v
vlado, obtožuje Davidovićev klub radikale najstahovitejšega te-
rorja.

Beograd, 27. jul. p. Davidovićev poslan-
ski klub prejema iz vrst volilcev številne
proteste in pritožbe zaradi strahovitega
terorja, ki ga vršijo politične oblasti v se-
danji volilni kampanji v Srbiji in Črni go-
ri, kjer je prišlo do krvavih izredov.

Davidović je poslal danes notranjemu
ministru Maksimoviću sledečo predstavko:
»Gospod minister! Že večkrat sem Vas
opozoril na nezakonitosti, ki jih uganjajo
vaši podrejeni organi v borbi za občinske
volitve. Na moje predstavitve ste vedno od-
govorili, da stvari, ki sem vam jih iznesel,
ne odgovarjajo resnici. Smatral sem zato,
da je zaman obračati se do vas. Vendar
se čutim dolžnega pred svojo vestjo in jav-
nostjo, da vas še enkrat opozorim na go-
tovo strašno dogodke. Davi sem dobil več
brzojavk, od katerih se prva glasi:

»Nezaslišano nasilje divja v skopskem
selezu in v Skopski Črni gori. Arnavtske
trupe so pod vodstvom orožnikov preteple
množico kmetrov iz ljubnaške in mlačanske
občine. Nad 60 kmetrov je bilo pretepenih,
okrog 20 težko. 8 na naravnost smrtono-
varno ranjenih. Ranjenci so bili prepeljani
v bolnišnico v Skopje. Posetil sem te r-
čine. Ogromen strah se je polastil prebi-
valstva v teh krajih in povsod se sliši le
jok in klic na pomoč. Upravna oblastva in
orožniška poveststva odklanjajo vso odgo-
vornost za te gnušne zločine. Toda janič-
arski teror divja dalje nad obupanimi
kmetski Skopski srez nima poglavarja, am-
pak na čelu mu stoji šlovek brez kvalifika-
cije, ki strahuje okraj z batinami. Poslal
sem brzojavke kralju in notranjemu mi-
nistru in prošim tudi, naj gre eden ali drug
iz kluba v avdijenco, ker postaja stvar ved-
no bolj resna in obupna. Nujno je, da ta-
koj pridejo semkaj naši poslanci in novi-
narji, da vidijo ranence. Gjurjević, pre-
sednik občine in seljak Gjorgjević sta dobila
smrtono varne udarce. Vprašajte ministra
Maksimovića, ali se na ta način vzga'ajo
dobri državljani in kralju udani podaniki.
V Narodni skupščini bom iznesel vsa ta
deistva, ki ubijajo ugled države. Pričaku-
jem brzojavko o Vašem prihodu, kakor tu-
di drugih poslancev in novinarjev. Miha'lo
Kujundžić, narodni poslanec.«

Druge brzojavke se glasi: »Razmere so
nevezdržne. Neobhodno potrebno je, da ta-
koj pridejo v Skopje naši člani, da si oseb-
ogledajo silko, ki je še nikoli niso videli.
Predsednik Kojeđević.«
Tretja brzojavka veli: »Djakovica. Da-
nes ob 19. uri je zvanik okrajnega odbo-
ra v Djakovici Jovan Milić, ki je predsedel
šest let v ječi in ki je za pet let pod poli-
cijskim nadzorstvom, napadel z orožjem v
roki našega prijatelja Rajka Popovića in ga
krvavo pretepel v prisotnosti orožni-
kov. Protestirajte, ako morete. Sicer bomo
prisiljeni, da se sami obranimo. Miha'lo Vu-
čić in Jagoš Vuksanović.«
Zaradi teh vesti iz Južne Srbije je glav-
ni odbor Davidovičeve stranke sklical za
jutri dopoldne nujno sejo, na kateri se bo
razpravljalo o korakih, ki jih je treba sto-
riti zoper nasilje v volilni borbi. Davidovi-
čevci naglašajo, da vsi ti dogodki ne do-
kazujejo samo, kako je z javno varnostjo
na jugu naše države, ampak tudi to, da v
Južni Srbiji nima prebivalstvo svobode in
zaščite pri odgovornih elementih.

Opoldne so bili poslanci Ljuba Davidović,
dr. Kosta Kumanudi in Kosta Timotijević
pri ministrskem predsedniku Uzunoviću v
alegovih sobi in mu izročili protest proti na-
silju in Južni Srbiji in Skopski Črni gori.
Ministrski predsednik Uzunović je odgo-
voril, da je objavil razpis, s katerim odre-
ja vlada, da imajo občinske volitve poteči

popolnoma svobodno. V Južno Srbijo da
bo poslal inspektorja, ki naj ugotovi krivice
in jih kaznuje.

Davidović je pozval novinarje, naj se
odpellejo v Južno Srbijo in naj se sami
prepričajo o strašnem nasilju, ki je tam za-
vladalo zadnje dni. Nocoj sta se odpeljala
v Skopje Davidovičeva poslanca Grol in
Timotijević.

Uradništvo ne more do ministrskega predsednika!

Beograd, 27. julija. p. Nocoj je imela
uprava uradništva zvezo sejo, na kateri je
predsednik dr. Miha'lo Jovanović naznanil,
da ni mogel priti do ministrskega predse-
dnika Uzunovića in mu izročiti sprejete re-
solucije. Več govornikov je zato ostro na-
stopilo proti vladi. Seja se jutri nadaljuje.
Uradniška zveza namerava objaviti komu-
nike, ki bo morda usodepolni za nadaljnje
stališče državnih namestencev do vlade.

Stanje v poplavljenih krajih

Beograd, 27. julija. p. Po podatkih polje-
delskega ministristva pod odstranjena vsaka
nevarnost nadaljnjih poplav, ako se še tri
dni vzdrži lepo vreme. Po vestih iz raznih
krajev v vidi, da kažeja koruza in sla-
dkorna repa dobro. Pšenica je že večinoma
povsod pod streho.

Novi Sad, 27. julija. p. Poslednje popla-
ve so uničile 70 odst. nasadov konoplje.
Hudo je trpela tudi sladkorna repa v oko-
lici Belja, kjer je 5000 oravov zemlje, pose-
jane z repo pod vodo.

Simpatije Turčije radi naših poplav

Beograd, 27. julija. p. Turški odpravnik
poslov Usmi Sermi beg je posetil danes
zunanjega ministra dr. Ninčicia in mu v
imenu svoje vlade izrazil sočustvovanje za
radi katastrofalnih poplav, ki so doletele
Jugoslavo.

Rumunski novinarji v Dalmaciji

Split, 27. julija. p. Dne 18. avgusta pri-
dejo semkaj rumunski novinarji, da pose-
tijo Dalmacijo. Pripravlja se jim svečan
sprejem. V Dalmacijo pride prihodnji me-
sec skupina italijanskih visokošolcev, da
si ogledajo znamenitosti Dalmacije.

Angleška eskadra odplula iz Trsta

Trst, 27. julija. o. Angleška eskadra je da-
nes zapustila tukajšnje pristanišče ter je
odplula v Sredozemsko morje. Nagel odhod
eskadre je v zvezi z včerajšnjim inciden-
tom med fašisti in angleškimi mornarji.

Gospodarska mobilizacija v Italiji

Mussolinijeva spomenica.

Rim, 27. julija. d. Te dni so se pričela na-
povedana zborovanja fašistovske stranke za
žitno bitko. Ta zborovanja imajo namen, da
se široke mase ljudstva pouče o potrebi naj-
strožje štedljivosti. Ministrski predsednik
Mussolini je z ozirom na to naložil general-
nemu tajniku fašistovske stranke Turatiju,
da naj pouči s posebno spomenico narod, da
bo žitna bitka odločilne važnosti za bodo-
nost Italije in za uspehe fašistovske revo-
lucije. Vsak fašist mora s svojim zgledom
in svojo disciplino sodelovati pri tem delu
za bodočo zmago, pa naj bodo žrtve, ki so
potrebne v to svrhu, še tako velike. »Mora-
mo«, zahtevuje Mussolini v svojem pozivu,
»prinesiti vsemu svetu nov pretrpetujoč o-
kaz naše volje, naše živivosti in naše moči.«

Poincaréjeva zmaga v parlamentu

Zbornica izglasovala Poincaréjevi vladi zaupnico s 358 proti
131 glasovi. — Proti vladi so glasovali kompletno socialisti in
komunisti, del socialističnih radikalov in monarhisti pa niso
glasovali. — Vladni načrt za sanacijo franka. — Komunistične
demonstracije v zbornici.

Pariz, 27. julija, s. Za današnjo sejo
poslanske zbornice, ki je bila sklicana
za tretjo uro popoldne, je vladalo v
vseh političnih krogih silno zanimanje.
Diplomatske lože in galerije za občin-
stvo so bile prenapolnjene.

Mnogo se je opazilo dejstvo, ki ga je
levica sprejela z nezadovoljstvom, da
je Briand menjal svoj prostor s Her-
riotom in da je torej Herriot sedel tik
Poincaréja. Novi predsednik zbornice
Peret je med ploskanjem centru in
desnice zavzel predsedniško mesto ter
je v kratkem nagovoru zagotavljal, da
se bo potrudil, pridobiti si iznova za-
upanje zbornice. Dobrobit dežele, je iz-
javil, ki pričakuje od parlamenta hitro
in energično rešitev, mora biti vsem za-
stopnikom ljudstva vedno vrhovni za-
kon. Peretov govor je vsa zbornica
sprejela z navdušenjem.

Ko je nato ob burnem odobravanju
večine stopil ministrski predsednik
Poincaré na govorniško tribuno, da pre-
čita vladno izjavo, so se komunisti
dvignili s svojih sedežev ter pričeli peti
internacionalno himno. Posl. Cachin je
zaklical Poincaréju: »Vidi se vas vedno
le v urah nesreče!« Končno je večina
pomirila demonstrante, ki pa so tudi
med čitanjem vladne izjave z medklci
večkrat prekinjali ministrskega pre-
sednika.

V vladni izjavi je Poincaré izjavil
med drugim: Vlada je bila sestavljena
v duhu nacionalne sprave. Vse osebe,
ki so se združile, da sodelujejo pri veli-
kem delu za javni dobrobit, so čutile
dolžnost, da v tem trenutku posvetijo
vse svoje misli in moči temu delu. Po
natančni in vestni proučitvi položaja
smo prišli do prepričanja, da je mogoče
hitro izboljšati stanje francoskih financ
ter dvigniti kurz francoskega franka. Da
se bo moglo to doseči, je potrebno ta-
košnjo in energično sodelovanje med
vlado in parlamentom. Da se prepreči

vsaka nevarnost inflacije, bo vlada
predlagala, naj se ji dovolijo neobhodno
potrebni večji dohodki. Pri tem se bodo
upoštevala vsa načela štedljivosti. Če-
prav je vlada v smislu predlogov stro-
kovnjakov primorana, takoj zvišati go-
tovo posredne davke, bo vendar z ne-
posrednim obdavčenjem pridobljenega
premoženja skrbela za pravično razde-
litev davčnih bremen. Del teh dohod-
kov se bo letno porabil za dotacijo
amortizacijske blaginje za bone narod-
ne obrambe. Ne trdimo, da bomo mogli
v nekaj tednih ali vsaj v nekaj mese-
cih rešiti vse gospodarske in finančne
probleme. Glavna stvar pa je nedvom-
no, da se bo pričelo z reševanjem naj-
nujnejših problemov.

Ko je Poincaré končal z vladno izja-
vo, so komunisti pričeli s pravcatim in-
dijanskim tuljenjem. Vendar pa je bilo
ploskanje in vzkljanje desnice in sredi-
ne glasnejše in so komunisti končno od-
nehal. Levica, zlasti radikali, so molčali.

Po interpelaciji poslanca Franklin-
Bouillona, ki je označil vlado kot pravo
karikaturu nacionalne enote in po iz-
javi poslanca Morellisa, ki je zahteval,
naj se takoj prične debata o vladni poli-
tiki, je ministrski predsednik Poincaré
stavil k predlogu o odgovoriti interpela-
cijske debate vprašanje zaupanja.

Pri glasovanju je zbornica izrekla
vladi zaupnico s 358 proti 131 glasovom.
Približno 60 poslancev ni glasovalo.

Pariz, 27. julija, k. Senator Cheron je
v senatu prečital pismo, ki mu ga je po-
slal dne 23. julija De Monzie, ko je bil
se finančni minister. Senator Cheron
ugotavlja na podlagi tega pisma, da je
znašal 21. junija še razpoložljivi osta-
nek Morganovega kredita 30.840.836 do-
larjev.

Bruselj, 27. julija (brž.) Ministra Van-
dervelde in Franqui prideta jutri v Pa-
riz, da se posvetujeta s Poincaréjem o
stabilizaciji franka.

Nova rudarska posvetovanja v Londonu

Danes se sestane izvrševalni odbor rudarske zveze, v petek
pa plenarna konferenca. — Lord Cecil o važnosti rudarskega
pristanka na razsodišče.

London, 27. julija (brž.) Jutri se sestane
izvrševalni odbor rudarske zveze, v petek
pa se bo vršila plenarna konferenca rudar-
skih delegatov. Tajnik rudarske zveze Cook
je zanikal, da bi bila konferenca v zvezi z
zopetnim pričetkom dela v rudarskem okra-
ju Warwickshire, kjer je po njegovem ob-
isku zopet 1000 rudarjev zapustilo delo.
Cook je nadalje izjavil, da se mora politika
izvrševalnega odbora ponovno vzeti v pre-
tes v svrhu ugotovitve koliko so se rudar-
ji držali njegovih navodil. Zadnja konfe-
renca delegatov je stala na stališču, da abso-
lutno odklanja vsako podaljšanje delovnega
urnika in znižanje plač. Obenem se je od-
ločno izjavila proti krajevnim rešitvam ru-
darskega spora. Cook je izjavil, da poga-
janja o mezdah niso izključena, toda pod
pogojem, da se rudarji vrnejo na delo pod
pogoji, ki so bili v veljavi pred rudarsko
stavko.

Konferenca delegatov se je dalje bavila z
raznimi pojavi nediscipliniranosti v raznih
premogovnih okrajih, kakor v Dursanu in
Southwalesu, kjer so rudarji sprejeli resolu-
cije, v katerih protestirajo proti izvrše-
valnemu odboru rudarske zveze, ki je spre-
jel predlog cerkvenih poglavarjev glede
razsodišča.

London, 27. julija d. Na včerajšnji seji
spodnje zbornice je povzel pri debati o pre-
mogovni krizi po bivšem ministrskem pred-

sedniku Macdonaldu besedo tudi sir Robert
Horne. Dejal je, da po vsej deželi, zlasti pa
delomalcil vedno bolj nagibajo k nazi-
ranju, da se ne sme dovoliti več subvencij
premogovnikom. Po njegovem mnenju ne
more več kot polovica premogovnikov iz-
hajati s sedemurnim delovnikom.

Tudi v zgornji zbornici so se včeraj ba-
vili s tem vprašanjem. V imenu vlade je iz-
javil lord Cecil, da je vladna podpora pre-
mogovni industriji izključena, razen v ma-
lni meri in le za kratko dobo, morda za
širi mesece, kakor to predlagajo škofje. Za
davkoplačevalce bi bilo krivično, ako bi se
ustvaril precedens, ki bi navsezadnje le
preprečil rešitev spora in odgovil pogajanja
za nedoločen čas. Vse to bi bilo krivično
tudi za druge industrije, ki se tudi nahajajo
v finančnih težavah. Tudi javno posojilo ne
more iz tega vzroka prihajati v poštev.
Vlada je za takojšnji začetek pogajanj in za
razsodišče. Minister je opozarjal zbornico,
da vlada ne more prisiliti nasprotnih strank
k pogajanjem, vendar bo storila vse, kar je
v njenih močeh, da se olajša sporazum. Vla-
da noče podcenjevati napredka, ki so ga
doslej dosegli v premogovnem sporu. S tem
da so pristali rudarji na pogajanja in raz-
sodišče kot edino pot h končnemu sporazu-
mu, je že zelo mnogo storjeno. Lord Cecil
je končno pozval obe stranki, naj čimprej
obnovita pogajanja.

Pred važnimi spremembami v francoski diplomaciji

Pariz, 27. julija. d. Z vstopom Barthouja
v Poincaréjevo vlado je izpraznjeno mesto
predsednika reparacijske komisije. Po pra-
vilniku, predvidenem v mirovni pogodbi, je
to mesto rezervirano za glavnega delegata
Francije. Čeprav je reparacijska komisija
mnogo izgubila na svoji važnosti, odkar je
bil sprejel Dawesov načrt in ima sedaj le
bolj posrantske naloge, se že potegujejo raz-
ni kandidati za to mesto.

Hkrati iščejo tudi naslednika Sarrautu, ki
je bil do svojega vstopa v kabinet poslanik
v Turčiji. To mesto zasede sedaj najbrže
kak poklicni diplomat.

V najkrajšem času bo izpraznjeno tudi
mesto francoskega veleposlanika v Washing-
tonu, ker nima senator Berenger več do-
volj avtoritete po ostr kritiki, na katero je
naletel dogovor glede ureditve francoskih
vojnih dolgov v Zedinjenih državah, ki ga
je sklenil v imenu svoje vlade.

Kot nasledniki prihajajo v poštev: za
Barthouja Dubois, za Berengera pa Perretti
della Rocca, sedaj veleposlanik v Madridu
in poprej generalni tajnik v zunanjem mi-
nistrstvu, morda tudi poslanec Frankla-
Bouillon sam. Glede mesta poslanika v An-
gori se doslej še ne imenujejo resni kandi-
dati. Baje bo general Gourand naslednik
Jouvenela in postane vrhovni komis. v Siriji

Izgradba vojne industrije na Poljskem

Stroge policijske odredbe za tujece.

Varšava, 27. julija. d. V zadnji seji min-
istrskega sveta je bilo sklenjeno, da se v čim
največji meri izgradi poljska vojna indu-
stria. V prvem redu se bodo pospeševale
s strani države one panoge vojne industrije,
katerih produkti se morajo uporabljati tudi
v mirovnem narodnem gospodarstvu. Tako
predvsem proizvodnja umetnih gnojil.

Listi javljajo, da zakonski načrt o uvelje-
vanju inozemcev na Poljskem vsebuje celo
vrsto strogih policijskih določb. Po teh do-
ločbah je vsak inozemec obvezan, da se te-
kom 24 ur po svojem prihodu v deželo pri-
javi pri upravnih oblastvih. Vsak inozemec,
ki je star nad 16 let, mora imeti polni list
izdan od svojih državnih oblastev. Upravna
oblastva pre instance imajo pravico, da do-
ločijo vsakemu inozemcu kraj njegovega
prisilnega bivališča. V slučaju izгона se
spravi inozemec na njegove lastne stroške
na mejo. Inozemec v slučaju izгона nima
pravice, da bi se pritožil na upravno sodi-
šče. Listi opozarjajo v svojih komentarjih
k tem določbam, da bodo te preostre poli-
cijske odredbe dale povod drugim državam,
da bodo uvedle enake odredbe proti polj-
skim državljanom na svojem področju.

Razkol v ruski komunistični stranki

«Ilegalno» delovanje Zinovjeva prot Stalinu proti komunistični stranki z razkrojitvijo. — Zinovjev izključen iz političnega urada. — Ugotovitve in sklepi osrednjega odbora sovjetov.

Moskva, 27. julija. d. Agencija Tass objavila ta-le komunikacije o plenarni seji osrednjega odbora komunistične stranke:

Na plenarni seji je bilo na dnevnem redu nekaj važnih političnih in gospodarskih vprašanj. Sklenjeno je bilo odločiti Zinovjeva iz političnega urada zaradi kršitve strankarske discipline, povzročene s samovoljnim nastopanjem ter izključiti Laševiča iz števila kandidatov osrednjega odbora. Namesto Zinovjeva je bil imenovan za člana političnega urada Rudzutak. Na ta način ostaja ta urad odsej iz sledečih članov: Stalin, Rykov, Buharin, Tomski, Kalinin, Molotov, Rudzutak in Trocki. Število kandidatov političnega urada je bilo povišano od pet na osem, naslednji kandidati pa so bili potrjeni v svojih funkcijah: Petrovski, Uglanov, Ordžonikidze, Andrejev, Kirov, Mikojan, Kaganovič in Kamenjev.

Resolucija, ki jo je sprejel osrednji izvrševalni odbor sovjetov in ki se nanaša na ohranitev enotnosti stranke, naglašala, da je opozicija, nastala za 14. kongresa stranke, ki jo je zato tudi obsojil, čeprav ji je bilo mogoče udeleževati se v vseh vodilnih institucijah, vseeno vztrajala pri svojih zmatah, ki jih je kongres ugotovil. V svoji borbi je tudi zapustila tla legalne obrambe svojih nazorov v okviru stranke. Zadnje čase je opozicija večkrat kršila sklepe prejšnjih kongresov glede ohranitve enotnosti stranke. Skušala je tudi ustvariti ilegalno frakcijo v obliki posebne organizacije, ki je bila naperjena proti stranki kot taki in proti njeni enotnosti. To vse se je videlo v tem, da so prirejali ilegalne zarotniške sestanke, tiskali in razpošiljali tendenciozno zbrane strankine dokumente in pošiljali agente k drugim strankinim organizacijam z namenom, da ustanovijo ilegalne frakcije. Ugotovljeno je bilo, da vodijo niti tega ločene postopanja v osrednji odbor komunistične internacionale in da je stal vsemu gibanju na čelu Zinovjev.

Resolucija zlasti naglašala dejstvo, da se je vršilo v gozdu pri Moskvi protizakonito separatistično zborovanje, ki ga je organiziral sodruhin osrednjega odbora komunistične internacionale Bjezenski in da mu je tudi predsedoval. Na tem tajnem zborovanju je imel kandidat osrednjega odbora Laševič govor, v katerem je prisotne pozival, naj se organizirajo za borbo proti stranki in osrednjemu odboru, ki ga je izvolila. V resoluciji se nadalje povdarja, da vse to razorno delovanje opozicije dokazuje, da je sklenita opustiti zakonito zborovanje svojih nazorov in preiti k ustanavljanju ilegalnih organizacij, ki naj se postavijo po robu stranki sami in torej pripravijo razkol. Separatistično delovanje opozicije se ni omejilo le na komunistično stranko sovjetske Rusije, ampak je skušala tudi pritegniti aparat izvrševalnega odbora komunistične internacionale in razširiti z njegovo pomočjo obsojene nazore opozicije v druge komunistične stranke. Na ta način so mislili pripraviti tla za nastopanje izvenzemskih komunističnih strank proti komunistični stranki v Rusiji.

V resoluciji se dalje veli, da je vodja opozicije Zinovjev za svoje delovanje proti enotnosti stranke politično odgovoren, in da je zato plenum stranke izključil Zinovjeva iz političnega urada, Laševiča pa iz osrednjega odbora. Oba sta dobila strogo ukor s prepovedjo nadaljnjega razdalnega dela.

Kulturni boj v Mehiki

Cerkev organizira odpor proti vladnim odredbam.

Newyork, 27. julija d. Katoliška cerkev v Mehiki je organizirala odpor svojih vernikov proti novemu cerkvenopolitičnemu zakonu, ki stoji v veljavo že v soboto 31. t. m. Cerkev proti vsakemu, ki bi sodeloval pri izvedbi zakona, z izobčenjem. Duhovščina je pozvala starše, naj ne pošiljajo svojih otrok v državne šole. Organizirana so velika romanja k Materi božji v Guadalupini. Teh romanj se udeležujejo vsi katoliški sloji. Romanji, med katerimi so tisoči moških, žensk in otrok in številni Indijanci, romajo po 8 km dolgi cesti.

Predsednik Caller je poslal časopisju komunikacije, v katerem izraža svoje upanje, da klerikalni boj kot ne bo škodoval državi in narodu. Nadalje pravi, da skušajo klerikalci vedno preprečiti vsak korak k napredku. Novi zakon je le nova izdaja starega zakona, ki so ga morale razne mehiške vlade izdati in potrditi radi nekorektnega zadržanja cerkvenih politikov.

Newyork, 27. julija (brž.) Vlada Zedinjenih držav je odklonila vsako intervencijo glede spora med državo in cerkvijo v Mehiki. Vlada izjavlja, da je ta spor izključno notranja zadeva Mehike in da ameriški državljani niso niti najmanj prizadeti.

Newyork, 27. julija (brž.) Radi manifestacij proti novemu cerkvenemu zakonu je odredila mehiška vlada aretacijo nadškofa Morala Delreja in škofa Diaza.

Priključitvena propaganda

Manifestacija za velenemsko republiko.

Berlin, 27. julija. d. Dunajsko koncertno društvo «Typographia» je dalo javen koncert v Lustgartnu pred bivšim kraljevim dvorom. Kljub dežju se je zbralo na trgu na tisoče občinstva. Po koncertu je imel predsednik zbornice Loebe govor, v katerem je dejal, da je bila ločitev Nemčije in Avstrije posledica političnih knezov. Na obeh straneh meje pa si žele nerazdeljeni nemški narod združiti v republiko. Naša sredstva niso bojevitja. Nečemo, da svet odraži na nemstvu, ampak hočemo mirno živeti med drugimi narodi. Toda kar zahtevamo, je samoodločba narodov. Zakaj ne dovolimo poskusnega ljudskega glasovanja v Nemčiji in Avstriji? Potem bi se videlo, da si tu in tam žele združiti. Po govoru Loebeja je prebivalstvo vzklajalo velenemsko republiko.

V imenu dunajskih pevcev je odgovoril mestni svetnik Speiser: «V novembur 1918 smo bili pripravljeni za priključitev in smo postavili v našo ustavo že potrebne določbe. Vmes pa so posegla vojna sodišča v Versaillesu in Saintgermainu in so nas obsedeli na ločitev. Vendar upamo Avstriji, da bomo premagali vse ovire, ki nam jih še delajo yelešila.

Afera s Cena begom

Gospod Gligorije Božović, poslanec samostalne demokratske stranke, je vložil na vnanjega ministra zelo ostro interpelacijo o imenovanju Cena bega za albanskega poslanika v Beogradu.

Gligorije Božović je dober poznavalec razmer v Južni Srbiji in presoja s stališča južne Srbije pomen Cena begovega imenovanja. Argumenti, s katerimi nastopa Božović zoper imenovanje, so v glavnem sledeči: Cena beg je naš državljani. Ako to ni več sedaj, je bil vsaj še on čas, ko se je odobrilo njegovo imenovanje. Je mešan mesta Djakovice, kjer ima še sedaj hišo in rodbino. Njegov brat Gani beg je bil še nedavno kot naš artiljerijski oficir na vojaških vajah v Sarajevu. Drugi njegov brat je v naši vojni akademiji, a tretji brat v neki naši gimnaziji. Še nedavno je bil Cena beg predsednik občine, to se pravi župan v Djakovici, a pri zadnjih skupščinskih volitvah je bil celo nosilec kandidatne liste. Cena beg je sin pokojnega Riza bega, znanega avstrijskega pristaša in našega nasprotnika. Prav takega razpoloženja je bil tudi Cena beg; tega dokaz je dejstvo, da je leta 1915, strašno oplenil samostan Dečane blizu Peči, kar je vse preiskano in dokazano, da je nastopil zoper našo vojsko in postal z našim življenjem izdajalsko in okrutno kakor mnogi drugi Avstrijci, oziroma muslimani njegovega kraja. V avstrijskem vojnem arhivu se nahaja njegova prošnja za odpust iz taborišča interniranih, v kateri je on sam navedel vse svoje zasluge za Avstrijo in našel, koliko je pobil srbskih oficirjev in vojakov. Dalje navaja poslanec Božović, da spada Cena beg v vrsto neresnih ljudi, običajnih albanskih pustolovcev, kateremu ni mesta v diplomatskem zboru v Beogradu.

Navedeno je življenjski mnogih avstrijskih begov z našega ozemlja ob albanski meji; za časa avstrijske propagande v albanskih krajih so se dali izrabljati po avstrijskih agentih; po katastrofi v L. 1915, so mislili, da je stvar Srbije in onih krajih definitivno propadla in so zato služili Avstriji. Ko so se srbske oblasti vrnile, poveljci niso prestrogo sodile osebe, ki so se kompromitirale, nekateri izmed teh ljudi so se začeli truditi, da postanejo lojalni naši državljani ali morda še več, to je, da se tudi aktivno udeležujejo našega nacionalnega življenja.

Zdelo se je, da spada med take tudi Cena beg. V dobi borbe med Pan Nolim in Ahmed begom je postal agilen pomočnik slednjega in je postal zelo važna oseba najožjega njegovega spremstva. V najnovejši dobi, ko je v Albaniji nepričakovano prevladal italijanski vpliv, je ostal Cena beg še vedno pristaš in poglaviti zagovornik jugoslovenske orijentacije; poročalo se je, da je radi tega nastal spor med njim in Ahmedom. Nato je prišla vest, da prihaja v Beograd kot diplomatski predstavitelj Albanije.

Gotovo bi bilo neupravičeno, preprečevati, da postane bivši naš državljani diplomatski predstavnik tuje države. Toda taka pozicija postane lahko zelo dalekosežnega pomena, ako bi poskušal tak diplomatski reprezentant svojo pozicijo izrabljati v nedopustni meri za podpiranje narodne manjšine, kateri pripada. V albanskem prebivalstvu našega juga živijo še vedno nade, ki se ne morejo ostvariti; bilo bi mogoče, da bi visoka pozicija Cena bega te nade jačila in podpirala. V tem slučaju bi bilo seveda nevarno, da ostane gospod na svojem beograjskem mestu.

Značilne izjave turškega diplomata o odnosih med Italijo in Jugoslavijo

Pariška agencija «Balkanradio» prinaša v enem svojih zadnjih bulletenov razgovor svojega dopisnika v Kairu z odličnim turškim diplomatom, ki igra vlogo vidno v zunanji politiki današnje turške republike. Mož, ki radi posrednih turških interesov v Albaniji dobro pozna odnose med Italijo in Jugoslavijo, je izjavil:

— Italija je okupirala Albanijo in sedaj hoče okupirati še Dalmacijo. Italijansko prebivalstvo se množi hitreje, kakor mu to dovoljuje površina države. Zato Italija stremi za tem, da višek svojega prebivalstva namesti izven domovine. Med vojno je Italija vzela na muho Smedro in provinco Istega imena. To bi seveda ni dobri pričetek za kolonizacijo Male Azije. Da smo se mi Turki rešili pred tem udarcem, ki bi povzročil popolno razrušenje starega otomanskega carstva, se imamo zahvaliti samo Rusiji, ki je zavrnila vse diplomatske napade svoje nove zaveznice Italije. Mi nikoli ne bomo Rusom pozabili tega prijateljstva, pa da niti ne govorim o mnogih drugih dobrih delih, ki so nam jih Rusi izkazali po premirju 1. 1918.

— Novi italijanski diktator je po neuspehu v Severni Afriki, kjer so njegove kolonialne pretenzije prišle v navzkriž s francoskimi in španskimi pa celo tudi angleškimi interesi. Poskušal obnoviti svoje pretenzije v Turčiji s tem, da si je predhodno zagotovil pristanek Grčije. Toda uvidel je moral, da naša mlada republika ni več «homme malade», bolnik ob Bosporu.

Gman od ambicij in megalomanije je Mussolini v Albaniji z lahkoto prekrizal načrte srbskih radikalov in je s par milijoni lir kupil naklonenost Ahmed-bega Zoge, ki se je od predsednika albanske republike ponizal do uslužnega izvrševalca Mussolinijevih želja. Po Ahmed-begovi pohlepnosti je Albanija postala navadna italijanska kolonija, a to za nas Turke ne more biti

indiferentno, ker imamo tam brate po krvi in veri.

— Albanska podkupljivost bi morala dr. Ninčiča prisiliti k opreznosti, toda mesto da je paraliziral italijanske naklepe, jih je očividno celo podpiral. Kako bi se drugače mogla tolmaiti njegova naglica z ratifikacijo beograjskih in nettunskih konvencij v Narodni skupščini? Seveda se govori o reciprociteti, toda kateri Jugosloven bo šel v Italijo plasirati kapital oziroma kupovati zemljo? Načelo reciprocitete koristi samo Italijanom. Oni bodo z vladno pomočjo pričeli v Jugoslaviji graditi industrijska središča, ki bodo zajela najprej majhne, nato pa vedno večje komplekse zemljišč, ki bodo naseljeni z italijanskimi delavskimi kolonijami. Tako bodo v Jugoslaviji nastale italijanske oaze kot osnove projektirane kolonizacije.

Posledice separatistične vzgoje

Separatistična ideologija, ki se toliko trudi, da bi dokazala existenco več narodov mesto enega edinstvenega jugoslovenskega, sme zadnje dni beležiti dva «lepa» uspeha. Med «Jutarnjim listom», odnosno njegovim «strokovnjakom» Joe Matošičem in slovenskimi klerikalci je prišlo do vselega boja za prekmurske rojake. G. Matošič zagovarja njihovo aneksijo za «hrvatski narod» in v potu svojega obraza dokazuje, da si jih Slovenci povsem po krivici prisvajamo, «Slovenec» pa z isto vneto dokazuje, da nimajo Hrvati nobenega prava do prekmurskih Slovencev. Ta batrahomijomahija zabava vse resne ljudi v teh žalostnih časih in je pravcata satira na teorijo treh narodov.

Toda, če imajo slovenski klerikalci in hrvatski radičevci pravico postavljati svoje narode, zakaj bi je ne imeli drugi? Njihovi argumenti so pripravi za vsakogar, da poskuša ali bi se iz Slovenec, Hrvatov in Srbov ne dalo morda napraviti še več nego samo trije narodi. Ironija usode je hotela, da so se našli najnovejši ideologi mnogonarodne teorije baš v tistem Prekmurju, za katerega narodnost se prepirata slovenski in hrvatski separatisti. Klerikalna samoslovenska fraza je dala možem, ki vodijo novo madžarofilsko «Prekmursko stranko» pogum, da proglasijo prekmurske Slovence za poseben narod. Njihova argumentacija je povsem enostavna, oni kličejo za priče naše klerikalce, odnosno G. Klekta ter pravijo: Ako G. Kleklo po klerikalnem programu trdi, da Slovenci, Hrvati in Srbi niso en narod, potem prekmurski Slovenci tudi niso en in isti narod s kranjskimi in štajerskimi Slovenci! Klerikalni zgodovinski in kulturni argumenti za posebno narodno individualnost Slovencev veljajo tudi za posebno narodno individualnost Prekmurcev! Tako «dokazujejo» «Naše Novine», glasilo Prekmurske stranke.

Do tu je vse veselo in zabavno. Toda «Naše Novine», objavljajoč o svoji teoriji poseben članek, so pri tem nagromadile kopico najnesramnejših trditvev in laži o Srbih, Hrvatih in Slovincih, ki dokazujejo upravn peklenko mržnjo do našega rodu. Srbi so jim «slavski govoreči Turki ali najmanje na pol Turki», Hrvati «za eno tretjino Vogri in Italijani», Slovenci za tri četrte Nemci! Za en četrť Slovani. Prekmurske Slovence pa proglasa madžarofilsko glasilo, indirektno za Madžare, češ, «ta malenkostni vpliv (slovenske kulture) je ne mogao uničiti vsi nami vgrske miselnosti, štero je v nas vcepila jezeroletna zgodovina!»

Te «ugotovitve» so na granici veleizdajstva in postajajo razumljive šele, če se zavedamo, da je njihova tendenca pred neukim ljudstvom ponižati njegovo lastno narodnost ter mu predstaviti jugoslovenski narod, gospodarja države in z njim tudi državo kot manj vredno mešanico tujih vplivov. To je prava subverzivnost, ki je pa na žalost naše oblasti očividno še niso dovolj spregledale. A to je tudi žalosten sad klerikalne vzgoje, dolgoletnega klerikalnega hujskanja proti narodnemu in državnemu edinstvu. Svojih mojstrov vredni epigoni so se oglasili! Tako ustvarja klerikalna politika povsodi nesrečo in klerikalni slovenski navidez nacionalizem se razgalja kot opasno krivoverstvo baš za nas Slovence...

Dr. Korošec o svoji zavoženi politiki

V nedeljo je govoril dr. Korošec na shodu SLS v Domžalah. Iz vsega kar je povedal na tem shodu, je razvidno, da SLS s svojo avtonomistično politiko pod njegovim vodstvom ničesar dosega ni. Dr. Korošec je brdiko težil, da njegova stranka s svojimi avtonomističnimi zahtevami ni mogla prodreti v ustavotvorni skupščini, niti potem, ko je dobila absolutno večino slovenskih poslanskih mandatov za Narodno skupščino in se je združila s St. Radičem in seveda še manj pozneje. SLS je ostala osamljena in ne more nikamor naprej. Dr. Korošec odkrito priznava, da je njegova politika povsem brezplodna ter da s svojimi 20 poslanskimi mandati ničesar ni dosegel za izpolnitev mnogostevljenih od SLS pred volitvami danih obljub.

Kot opravičilo za svojo zavoženo in brez uspešno politiko navaja dr. Korošec dejstvo da je Radič «izdal svoj skrajni program republikanstva, pacifizma in agitacije proti vojski in davkom ter postal monarhist in pomočnik meščanskih kapitalističnih naziranj». Dr. Korošec ostane kljub temu avtonomist, iznašel pa je novo formulo za narodno edinstvo, ki ga sedaj priznava tudi sam. Glede na državno edinstvo je namreč izjavil, da ni nikogar, ki bi ubil last-

nega otroka, glede na narodno edinstvo pa je izjavil, da je proti, ako se zahteva, naj Slovenci jezikovno utonemo v Hrvatih in Srbih, da pa je zanj, ako se zahteva, da se ljubimo kakor bratje. Dr. Korošec priznava torej sedaj tudi narodno edinstvo, prav tako kakor drugi, ker ni doslej še nihče — razen njega, ki je v Narodni skupščini odklonil slovenski zapisnik — zahteval, naj se Slovenci odrečejo svojemu jeziku.

O sedanjih vladnih koalicijskih RR je dejal, dr. Korošec, da Radič ni za program, ki ga mora sedaj izvrševati. Pozicija v vladi mu je samo taktika, s katero slabi vlado in razkraj radikalno stranko. To bi bila majhna iskrica upanja za razočarane dr. Koroščeve pristaše. Vendar pa je vse to upanje negotovo. Dr. Korošec, ki ga je že izučila skušnja, namreč pravi: »Kdor je z Radičem delal dve leti, kakor jaz, bo vedel, da Radič ni normalen in da nima značaja. Radič si cer mnozo misli, toda nima stalnosti. In na veter ni zidati!« Kaj naj sodimo o dr. Koroščevi državniški in politični dalekovidnosti, da je dve leti potreboval za spoznanje St. Radiča? Ni čudno, da je politika SLS tam, kjer je danes — na veliki ničli.

Svoja izjavljanja je dr. Korošec končal z izjavo, da ne gre v vlado pod istimi pogoji, kakor je šel Radič. Ako pa bi volitvi to zahtevali, klerikalni poslanci raje odlože mandate! Kak pogum! Kadar pa bo prišla prilika «pošteno in močne vlade», bo seveda dr. Korošec zaklical: »Evo nas! Ali bi bila «poštena» radičevsko-klerikalna ali pa radikalno-klerikalna vlada, dr. Korošec ni povedal.

Dr. Korošec plava v popolni nejasnosti in negotovosti, z njim vred pa seveda tudi njegovi pristaši. Samo eno je gotovo, — da dr. Korošec ne more pokazati na nobene uspehe svoje politike. Z ozirom na to je seveda zelo dvomljivo, če bodo dosedajni pristaši SLS še nadalje hoteli vztrajati v čakalju na prazne obljube dr. Korošca in tvrtarišev.

Politične beležke

Lavorike g. Škulja

v zastopanju nemško-nacionalnega krila naših Kočevčarjev vzbujajo za Pučlen tudi zavist g. Prepeluha. Izjavil je da Škulj dela prav in vsled tega mu glosilo nemških nacionalcev v Kočevju izreka zahvalo. Med tem, ko kočevsko gospodo krmijo s koncesijami nacionalnega značaja, ki gospode nič ne stanejo, kočevski kmet pa se zanje zmeni kakor za lamski snež, jim na deželo pošilja obljube o novih gospodarskih napravah in regulacijah. Iz tega seveda nič ne bo, morda pa pripomore, da se stremnejo kočevski seljaki in odrečejo zvestvo nemškemu nacionalizmu, ki so jih v roke dobili. Kočevčarjem ni mesta med nacionalističnimi Nemci, oni se imajo lojalno prilagoditi državnemu narodu, ki jim ne bo kratil njihovih posebnosti in gospodarskih pravic. Dokler Kočevčarji tega ne uvidijo, bodo le igrači raznih lovcev za kroglicami.

Za revizijo prosvetnega kaosa

V anketi zagrebške «Rileje» za racionalno provedbo štednje v državi se javlja izkušen prosvetni delavec z naslednjim predlogom:

V cilju štednje je treba provesti nujno revizijo vseh Radičevih imenovanj, premetstev in upokolitev. Široki javnosti še vedno ni znano, kak nered je Radič kot prosvetni minister povzročil šolstvu. Ako bi oblasti vsaj one učitelje, ki jih je Radič premetstil «po potrebi», vrnil na stara službena mesta, kjer imajo še obitelji in poživstvo, bi se prilhranile velike vsote preselitelvenh stroškov. A koliko učiteljev je bilo upokoljenih, četudi so dobro sposobni za službo in se zdaj ugostabljajo s pokojnino, ki je za življenje premajhna, za državo pa del nepotrebnih izdatkov.

Tudi davidovičevci zahtevajo obračun z Radičem

Davidovičevska «Pravda» razpravlja o Radičevih najnovejših manevrih in izjavlja: Radič ima poročila, da radikalni ne bodo dobro odrezali pri občinskih volitvah v Beogradu. To ga zadržuje pred končnim nastopom zaradi dr. Nikiča. Zato tudi ne daje povoda za možnost koaliranja med radikalni in davidovičevci, ker dobro vé, da bi obnovev koalije iz leta 1922 značila njegov končni poraz, posebno če bi provedla ustavo in samoupravo. Radič čaka in računa, da bo položaj radikalov po 15. avgustu tako slab, da bo on (Radič) z eno potezo lahko rešil vsa osebna in druga pereča vprašanja ter da bo nato lahko vsilil tudi svojo zunanjo politiko, ki jo odkrito izpoveduje. Radič je v teh stvareh otročil. On misli, da more naša država računati na pomoč Bolgarije in Rusije — proti Italiji. Kakor da Mussolini ne nima tesnejšega prijateljstva v Moskvi nego ga je Radič imel maja 1924! Kakor da Mussolini nima boljše pozicije v Sofiji! Radič hoče avanture. In v Sofiji niso slepci. Oni vedo, da je Radič drugi član današnje vladne koalicije in si dovoljujejo naltežje zločine, ker vedo, da jim Radič navzlic temu prepeva pesem, da brez Bolgarov ni Jugoslavije. Radič ni občutljiv in ga ne boli umor Spasije Hadžipopovića. On ne vidi, da Bolgari snujejo tajne organizacije proti naši državi. Njemu je nujnejše, da vrže Orluvo v morje in da se prekresa s Srbi. Vse to pa nas upravičuje k najostrejši obsodbi kompetentnih faktorjev, ki ne obračunajo z Radičem in njegovimi ekstravagančami. Molčanec se ne more z ničemer opravičiti, ker država izgublja s takim Radičevim početjem od dne do dne. G. Uzunovič in dr. Ninčič sta dolžna obračunati z Radičem!

Pol kilograma težka toča

Schweinfurt na Meni. 27. julija. (brž.) Tu je bil velik vihar s silno točo, ki je bila tako debela, da so posamezni kosi tehtali skoraj pol kg. Toča je razbila okna, poskodovala strehe in uničila vso letino

Naši kraji in ljudje

Orjuna v ljubljanski oblasti razpuščena.

Razpuščen je ljubljanski oblastni odbor in 63 krajevnih organizacij Orjune. — Konfiscirano je vse premoženje. — Izdana prepoved o nošenju orjunaške uniforme.

Ljubljana, 27. julija.

Ljubljanska policija je danes preko velikega županstva dobila ministrski odlok o razpustu Orjune v ljubljanski oblasti. K policijskemu direktorju dr. Guštinu sta bila že dopolne ob 9. klicana po detektivih pravni zastopnik oblastnega odbora dr. Cepuder in radi odsotnosti predsednika podpredsednik odbora g. Cvetoč. Direktor jima je izročil dekret o razpustu Orjune, ki je bil dostavljen tudi vsem ostalim članom oblastnega odbora. Odlok, naslovljen na posamezne člane, se glasi:

Po odloku ministrskega sveta od 29. junija 1926 imajo se radi protizakonitega oboroženega napada Orjune na policijo na Vidovdan 1926 v Ljubljani razpustiti ljubljanski oblastni odbor Orjune in vsi mestni (krajevni) odbori Orjune njegovega področja ter ustaviti vsako nadaljnjo njihovo delovanje.

Vsled tega je glasom odloka velikega župana ljubljanske oblasti Pov. S. br. 285 z dne 26. julija 1926 po naredbi gospoda ministra za notranje zadeve K. broj 1658 in Pov. K. broj 1241 na temelju št. 24 zakona z dne 15. nov. 1867 drž. zakona št. 134 razpušča naslovljeno društvo in prepoveduje vsako nadaljnje delovanje in vsak javni nastop te organizacije, kakor tudi vsako nošenje društvene uniforme po članih razpuščenih organizacij.

O tem se obveščate s pripombo, da se hkrati pooblašča tukajšnji uradni gosp. policijski svetnik Kokalj, da glede imovine razpuščenega društva postopa po predpisih št. 27 društ. zakona. Policijski direktor dr. Guštin.

Določbe, odrejane v odloku, so se pričele izvajati takoj. Že popoldne ob 15. uri se je zglasil v uredništvu lista Orjune v frančiškanski ulici svetnik Kokalj v spremstvu dveh detektivov in

zapolnil tamkaj se nahajajoče stvari, ki spadajo k premoženju Orjune.

Več detektivov se je zglasilo tekom popoldneva pri vseh ljubljanskih mestnih odborih Orjune z nalogom, da zaplenijo prapore.

Kakor v mestu, tako hite tudi na deželni oblasti po svojih službenih organih z zaplenbo praporov ter drugega premoženja društev Orjune, ki jih je v ljubljanski oblasti 63.

Maribor, 27. jul. a. Razneslo se se vesti, da je tudi v mariborski oblasti Orjuna razpuščena. Po informacijah Vašega dopisnika na merodajnem mestu, te vesti niso točne. Dekret ministrstva za notranje zadeve velja samo za ljubljansko oblast.

Uspeh preiskave n sekvestracije pri Orjuni

Po dosedanjih poročilih je imela sekvestracija pri Orjuni le malenkostni uspeh. V pisarni oblastnega odbora so odposlanci policije našli dve ali tri štampilje ter nekaj pol pisalnega papirja. Zaplenili so tudi par sto dinarjev, ki jih je Orjuna imela na računu čekovne urada. Drugega premoženja ni bilo. Tudi prapora menda policija ni dobila nobenega v roke. Vesti, da je ustavljen tudi list Orjuna, so netočne. List, ki ga izdaja privaten konsorcij, bo izhajal tudi naprej.

Vtis v javnosti.

V javnosti so ukrepi proti Orjuni napravili kar najbolj mučen vtis. Službeno je ugotovljeno, da so krivci vidovdanskega incidenta Orjune iz južnih krajev države in je torej nerazumljivo, da je razpust zadel baš Orjune v ljubljanski oblasti. Javnost se ne more ubraniti utisa, da je ljubljanski incident le izgovor za razpust Orjune.

Češkoslovaška vojska v Mariboru

Z današnjim praškim brzovlakom ob 13.55 se pripeljejo v Maribor slušatelji praške višje vojne akademije, ki bodo skupno z absolventi naše višje vojne akademije 15 dni na študijskem potovanju po srbskih bojiščih. Delegacija, ki jo vodi direktor višje vojne šole v Prazi, francoski general A. Jamet, obstoja iz 26 višjih oficirjev: kapetanov, majorjev in polkovnikov in dveh profesorjev te šole. Med temi so tudi trije polkovniki litavske armade, ki študirajo v Prazi.

Maribor pripravljajo odličnim predstavljem bratske češkoslovaške vojske pristrčen sprejem z vojaško godbo. Že včeraj se je pripeljala v Maribor svojimi tovarišim nasproti delegacija višje vojne akademije iz Beograda, ki jo je pozdravil že v Grobelnem podpredsednik mariborske JČL g. dr. Reisman in jo spremlj v Maribor. Delegacija je vodil polkovnik g. Vojin Maksimović, profesor akademije; z njim so še dospeli naslednji slušatelji naše višje vojne akademije: majorji gg. Andra Petrovič, Dragutin Savič, Gjorgjevič ter poročniki g. Antonin Sabaty. Dospeli so v dveh spalnih vagonih, da se bodo odlični gostje povsem udobno vozili po naši državi.

K današnjemu sprejemu bo prost vstop na peron. Naprošena je bila tudi carina, da v tem oziru ne bo delala neprijetnosti. Goste bosta pozdravila tudi župan mariborski dr. Leskovar z občinskimi svetniki in veliki župan dr. Pirkmajer. K sprejemu pa pri de vseh oficirski zbor, narodno žensko, člani JČL, Češkega kluba, Sokoli, sploh vse narodni Maribor, ki bo gotovo zopet impozantno dokumentiral svojo slovensko zavest in to tembolj ker so bili baš minule dni naši vojaki tako frenetično pozdravljeni v slo-

V Kranju bo 1. avgusta

zbrano vse, kar narodno čuti da se pokloni manom kralja Petra I. Osvoboditelja.

Kulturni pregled

Iz francoskih mesečnikov

Mercur de France priobčuje Massoulovo razpravo o vstaji florentinskega proletariata v l. 1378. Mikavna je z zgodovinskega stališča, saj dokazuje, da so že v srednjem veku siromašni poskušali z diktatorju, ki pa se ni obnesla. Na trgu zbrano ljudstvo je pisarju narekovalo svoje zahteve. A toliko da je uboječ napisal stavek, je prišel drugi vstaš, mu iztrgal besedilo iz rok in mu narekal novo petico. Tako sta Minuti in Ciompi vladala samo dva meseca, potem pa ju je spodila republikanska gospoda.

Revue Bleue prinaša Le Bonov sestavek o prevarah rojstvenega vprašanja. Čeprav si Francija vneto želi čim večjega naraščanja, zaključuje dr. Le Bon: »Od vseh nevarnosti, ki preté človeštvu, je opasnost preobljude-nosti najresnejša in gotovo ne najbolj oddaljena. Celokupno socialno vprašanje, mednarodni problemi, možne vojne v bodočnosti zavise od nje. Kdo se ne bi spomnil italijanske plodovitosti in nekih gospodarskih dogovorov, ki so že izvali pri nas protestne obhode po ulicah?

Revue des Deux Mondes opisuje stanovanjske razmere izza srednjega veka. Če se je v prejšnjih stoletjih živel v navidezem vnanjem sijaju, je bila pa notranja enostanov barbarska. Ko je n. pr. Ludvik XIII. potujoč v Vincennes, hotel radi dežja pre-

nočiti v Louvru, ni mogel izvesti svoje namere, ker v vsej palači ni bilo niti ene postelje. Edina njegova postelja je bila nameri-ž že naprej poslana v Vincennes. Ko so po nekem atentatu prenesli Ludovika XV. v Versailleski grad, se ni mogel uleči, kajti dvor je bil tedaj v Trianonu in zato ni ves grad premogel nobene postelje. Glede svečave se danes najslabšem delavcu bolje godi nego kraljem in cesarjem pred 150 leti. Pohištvo se je glede množine kakor tudi glede kakovosti nekako štirikrat bolj povečalo nego cene.

Bilanca novosadskega gledališča. Uprava gledališkega odra v Novem Sadu objavlja rezultate zadnje sezone. Iz bilance dela je razvidno, da je prošlo leto vodil gledališke agende dr. Brana Vojinović, režijo pa sta upravljala Radoslav Vesnić in Dragomir Kranjčević. Opereta je imela posebnega režiserja v osebi Klementa Klementića. V dramskem repertoarju je dosegla največji uspeh Vojinović »Gospa s solnčnico« (z go. Ido Pregarčev). Dramo so igrali desetkrat. V opereti je odnesla rekord Kalmanova »Grofica Marica«, ki se je predstavljala sedemindvajsetkrat. To število predstav je zelo značilno za nivo novosadske gledališke publike. Drama je imela 184 predstav, opereta 161, opernih predstav in drugih prireditev

kladah za avgust najpozneje do 15. avgusta povrnjen, se septembra brezpogojno odtegne dvakratni znesek. Da ne pride do tega in do drugih komplikacij, ki vsi udeleženci, posebno pa organi, omenjeni pod I/1 še tem potom naprošajo, da se ravna po danih navodilih.

Delegat: dr. Šavnik.

Osrednja Zveza javnih nameščenec in upokoencev za Slovenijo

prosi

vse organizacije drž. nameščenec, ki pri njej niso včlanjene, na pomenek, ki se bo vršil v četrtek, 29. t. m. ob 20. uri v salonu restavracije »Pri levu« na Gosposvetski cesti.

Dnevni red: Rešitev vprašanja, kako naj se zadnji in vsem drž. nameščencem v Sloveniji dobro znani za člane Osrednje Zveze obvezni sklep uveljavi kooperativno tu di za organizacije, ki stoje izven Osrednje Zveze.

(Udruženje sodnikov, profesorjev, železniška stroka itd., zvaniki in služitelji vseh vrst drž. službe.)

Gre za dokončne sklepe, ki naj po skupnih neuspelih tangirajo tudi širšo trenutno nezainteresirano javnost za skupne brige v eno samo vrsto!

Noben delegat, ki se je udeležil prvega sestanka, 24. t. m., naj ne manjka! Predsedstvo Osrednje Zveze.

Iz Kranjske gore

Že teden dni trajajoče lepo vreme je čudovito oživilo vse letovišče. Povsod vrve-nje in dobra volja; vlaki prinašajo vedno več novih gostov, da je vas že natpana. Mrzlično delajo domačini, da zmajajo tujski naval; letoviščarsko društvo se trudi, da bi bilo kos težavni in delikatni nalogi, a ne zmore vsega, ker je preveč osamljeno in navezano samo nase. Naravnost kričče je, da se pri vsem tem občinski zastop drž. populnoma pasivno, kakor da vsa stvar ne posega prav nič v njegov delokrog. Kakšnega pomena pa je ta indifere-nost, čuti prebivalstvo brdsko na svoji lastni koži. Vsekakor naj se to ponašanje ob priliki bilance koncem sezone vzame pošteno v pretresanje. — Privlačnost planinskega letovišča je povečalo pred vsem delstvo, da po cene, ki so bile v prejšnjih sezo-nah naravnost pretirane in oduševile, le-tos povsem človeške. Prebivalstvo samo je prišlo zdaj do spoznanja, kolike važnosti je zanj tujski promet in se trudi, da uredi vse po volji in potrebi. Seveda, manjka mu inicijative in pravega človeka, ki bi mu stal z dobrim svetom ob strani. Prostor je pretesen in preveč zanemarljen. Hotel Sla-

Samo še danes ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.

Proslavljena lepota, umetnica

LYA de PUTTI

v njenem zadnjem filmu te sežije: Komedijanti! Zanimivo! Pikantno! Razkošno! Pripravlja se vefilim »Grešno strasti«. V glavni vlogi: Tessa Harrison, Mary Mas-cotte, Eugen Neufeld in komik Biscot.

KINO »LJUBLJANSKI DVOR«. — TELEFON ŠT. 730. Najmodernejši in najlepši kino v Sloveniji.

vec, kamor je zaradi vzornega reda in fine, točne postrežbe naval največji, je postal vključ svojih obsežnosti za današnje razme-re preozek in je skrajni čas, da se preuredi v grand hotel. Restavraciji Jurca in Prista-vec se morata dvigniti vsaj za eno nad-stropje, ker ju bo drugače promet popolno-ma udušil in pustil ob strani; siromašne baite pod Bregom pa naj bi se že enkrat renovirale s famozno, srednjeveško zane-marjeno potjo vred! Seveda, pri vsem tem je treba smotrenega načrta, ki bi ne smel pustiti vnevar lokalne slikovitosti in va-skih posebnosti, a takega načrta pač ne bo težko napraviti.

Planinski dnevi, ki se bodo vršili počet-kom avgusta v Kranjski gori, bodo za leto-višče pač velikega pomena. Inicijativa seve ni izšla od tukaj, a prireditelj bo vsekakor nazorno pokazala, kako in kaj se mora de-lati, če se hoče obuditi zanimanje za kraj-daleč naokrog. Prireditve se bodo udeležili izključno turisti. A podružnica SPD naj v svojem delokrogu priredi več takih izletov za goste, ki bi se srčno radi približje se-znanili s krasotami planinskega sveta. Ni-komur ne bo truda žal in vsakdo bo bo-gato poplaval. Naravnost neverjetno je, da ima vsa prostora za toliko tulcev, kolikor se jih že nahaja na letovišču, a more ven-darje še sprejemati nove. Vidi se, da so se ljudje vendar predramili iz letargije, ki jim je zadnja leta toliko škodovala. Lahko se mirno nadejamo, da se bo Kranjska gora v kratkem času popolnoma modernizirala, če jo bo vodil pravi mož in bo občinski za-stop vendar enkrat razumel pomen in res-nost položaja in storil svojo naravno dolžnost.

Nova žrtev Kamniških planin

Tehnik Pavle Šuman smrtno ponesrečil

Rodbino šefa patentnega urada v Beo-gradu, dr. Janka Šumana iz Maribora, je zadel nova katastrofalna nesreča. Edinega še živečega sina, tehnika Pavla, ki je odšel v Kamniške planine, pogrešajo že od četr-tka. Vsi znaki govorijo za to, da se je v planinah smrtno ponesrečil.

Pavle Šuman je bil na letovišču v Lo-garjevi dolini. V četrtek je odšel čez Pav-ličovo steno, Matkov kot in Mrzlo goro proti Železni Kapli in so odtodaj izgubili za njim vsako sled. Vsa poizvedovanja so ostala brezuspešna in se skoro z gotovostjo računa, da je postal mladenič žrtev Kamniških planin. Srežki poglavar v Mo-

Na orožne vaje s celo rodbino

V Kromečju so doživeli pretekli mesec nenavadno senzacijo. Češkoslovaški državljani Fran Roh iz Maribora, ki je bil poklican na orožne vaje k 3. pešpolku v Kromečju, je prišel v vojake z nenavadnim spremstvom. V voz je imel vpreženega osla, poleg pa so korakali njegovi trije otroci in žena. Čudni »ajnrurkarji« so rabili v Jugoslavije v Kromečju 6 tednov in so se preživljali na potu z darovi. V Kromečju so spravili ženo in otroke v vojašnico, mož pa je moral odslužiti svoj rok.

Brand, Hermann Tischler in Herlinger. Mnogo se govori tudi o tem, da bo prišel za intendantu režiser Volkner, ki je deloval v Lipskem, Elberfeldu in Karlsruhe ter je znan kot izvrsten organizator.

Klasični repertoar dunajskega »Burg-theatra« v novi sezoni. Dunajski »Burg-theater« uprizaro na svojem odru v sezoni 1926/27. nastopna klasična dela: Goetheje-vega »Fausta« in »Egmonta«, Schillerje-vega »Kovarsstvo in ljubezen« ter »Wallensteina«, Lessingovo »Emilijo Galloti«, Hebblove »Ni-belung«, Kleistov »Razbiti vrh« in Grill-parzerjevega »Kralja Otokarja«. Predvidoma se bo igrala tudi Rostandova drama »Or-lič« z Ivo Rolandovo, radi katere so bile lani-sko leto velike spletke.

»Sveta Cecilija«. Izšel je juljski in av-gustovski zvezek cerkvenega glasbenega lista »Sv. Cecilija«, ki izhaja v Zagrebu. Vsebinska obsega članek dr. Goglie o hrvatskem glas-benem zavodu, Martičevo razpravo o istr-skem tonovskem načinu, Duganov opis or-gel v Somboru ter pisma iz Prage, Rima, Splita in ožje domovine.

Novo Clemenceaujevo delo. Bivši mini-strski predsednik Clemenceau je napisal filozofsko delo »Au soir de la pensée«. Pod naslovom svoje besede »Moč, svoboda, slo-ga«. Pred kratkim je objavil osemdesetletnik knjigo »Demosthenes«.

Hamlet v hebrejščini. Zidovski pisatelj Chaim Jechiel Bornstein je pravkar dovršil prevod Shakespearejevega Hamleta, na ka-terem je delal več let. Njegov izdaja vsebuje tudi komentar in razlago.

zirju, g. dr. Vovšek, je dobil v soboto ob-vestilo, da Šumana pogrešajo. Na njegovo odredbo so odle takoj orožniške patrulje na poizvedovanje, pri reševalnih ekspedi-cijah pa so sodelovali tudi internacionalni turistiški krogi. Preiskali so vse bliž-nje gore, a brez uspeha. Do včeraj popol-dne o Pavlu Šumanu še ni bilo nobenega sledu, reševalna akcija pa se še nadaljuje.

Ako je Pavla Šumana v resnici dohitela smrt v gorah, potem je legla v grob še zadnja nada načelnika g. dr. Šumana. Ka-kor znano, se je njegov starejši sin, poroč-nik bojnega broda in eden naših najbolj-ših letalcev naše armade, Ivo Šuman, dne 31. maja, pri poskusnem poletu v Novem Sadu smrtno ponesrečil. Padel je z višji-ne 200 m vsled neznanega defekta na le-talu, s svojim pilotom vred v Donavo, kjer sta oba utonila, letalo pa se je popolnoma razbilo.

Mlajši sin Pavle je študiral tehniko in je bil izredno nadarjen mladenič. Gimna-zijo je absolviral v Mariboru z odliko in je govoril perfektno več jezikov.

Vlom na kamniškem kolodvoru

V noči od ponedeljka na torek je bil iz-vršen na kamniškem kolodvoru izredno predrzen vlom, ki so ga vsekakor izvršili vlomilci strokovnjaki. Vlomilci so narezali šipi pri glavnih vratih, odprli nato vrata, v katerih je bil ključ na notranji strani in se potem takoj lotili glavne blagajne. Iz-rezali so iz nje z izbornim orodjem trikot-ploščo potem dvignili in pobrali iz blagaj-ne ves denar. K sreči ni bilo v njej več kot okoli 3000 Din. V sosedni sobi so se lotili tudi ročne blagajne, kjer pa so dobili sa-mo nekaj drobiža. Omara za vozne listke je ostala nedotaknjena. Vlomilci so odšli s svojim plenom neovirano, kakor so prišli in ni o njih nobenega sledu.

Veliko večji plen pa bi dobili, ako bi iz-vršili vlom v nedeljo ponoči, ker je bila takrat v blagajni znatno vsota.

Pasja steklina v Beli Krajini

Nedavno je naš list poročal o pasji steklini v Kloštru, obč. Gradac. Za zadevo smo se še posebej zanimali in poizvedeli sle-deče: Začetkom junija je poslal posestnik Plat iz Kloštra svojega psa konjaču, ker je začel popadati piščance in je njegovega šestletnega sina ugrizel, ko se je hotel z njim igrati. Ta pes je medpotoma h konja-ču popadel še dve osebi in je tudi napadel konjačevega psa in ga oklal. Pri konjaču je psa uradni živinovozdravnik raztelesil in pri tem ugotovil sum pasje stekline. Ugrizene osebe — tri po številu — so bile pos-lane v Pasteurjev zavod, psi, ki so prišli s sumljivim psom v dotik, pa so bili po uradnem nalogu pokončani pod kontrolo orožnikov. Ker uradne poizvedbe niso do-gnale nobenih novih tozadevnih podatkov, se je zadeva smatrala za rešeno.

Pa temu ni bilo tako! Nekako pet tednov po tem dogodku je obolela posestnik Plu-tu iz Kloštra krava. Sprva nesumljiva bo-lezen se je razvijala v takem pravcu, da se je ugotovilo, da je krava obolela za steklino, kateri je tudi podlegla. Par dni na to je na steklini poginila tudi ena svinja. To so gola fakta.

Zato je potrebno, da se ljudstvo pove-resniča; le na ta način se morejo prepre-čiti še nadaljne nesreče. Naravnost brez-vestno bi pa bilo, da bi se radi varčeva-nja indirektno ali direktno vplivalo na lju-di, da bi takih slučajev ne javili. Le s so-delovanjem ljudstva se morejo steklina in njene nevarne posledice zatreti. Politična oblast je tozadevno vedno strogo postopa-la, vestno so se vsi služaji preiskali in ljudstvo je bilo z razglasi opozorjeno na te nevarnosti.

V Beli Krajini se je v tekočem letu po-javila steklina že v osmih občinah. Ali ni to nekaj takega, o čemur se mora resno premisljati? Zato je potrebno, da pri tel-zadevi sodeluje ljudstvo in vsak sumljiv slučaj javi oblasti, ker sicer ne bo preosta-jalo politični oblasti drugega, kakor to, da pusti vse pse pobiti.

To naj si vsi dobro zapomnijo, a mero-dajni faktorji — posebno župani — naj to akcijo z dobrim vzgledom podpirajo in var-čujejo tam, kjer se sme, a od sumljivih psov ugrizene osebe morajo na vsak način v Pasteurjev zavod. To zahteva že vesti (kdor jo ima!) in tudi zakon.

Pred sodniki

Tesač Popek je sumljiv cvet. Fant je ko-maj 18 let star, pa je v občini že dosegel stopnjo najslabšega glasu. Lani novembra se je spravl v Begunjah na Notranjskem, kjer je doma, nad hišo Marije R. in pobral vse, kar je mogel odnesti: razno blago, čip-ke, zaponke. Ker je fant zelo eladkosneden, je odšel z njim tudi jabolčni kolač in nekaj likerja, določil je še okoli 1000 cigarete. Ker mu ni bilo dovolj, si je privoščil tudi Kato-liško izobraževalno društvo in ukradel lesen samokres in bel plašč in tako dozorzel nastopil za 8 mesecev novo arestantovsko službo. Ker je škoda okoli 8000 Din, bo torej vsak mesec odslužil 1000 Din.

Darujte za sokolski Tabor!

Domace vesti

* **Pašičevo zdravstveno stanje.** Beograjska »Politika« z dne 27. julija objavila z ozirom na alarmantne vesti nekaterih zdravstvenih in inozemskih listov o zdravstvenem stanju bivšega ministrskega predsednika Nikole Pašića sledeči buletin Pašičevega telesnega zdravnika v Karlovih Varih dr. Miloša Besarovića: »Zdravstveno stanje g. Pašića je mnogo boljše nego v početku njegovega letošnjega zdravljenja. Zlatenica je popolnoma izginila, temperatura je že 15 dni normalna. Radi visoke starosti g. Pašića pa popolno okrevanje seveda počasneje napreduje, kakor pri mladih pacientih. Izjavljamo pa, da je g. Pašić sedaj že izven vsake nevarnosti za življenje. Ker se neki list izraža celo o duševnem stanju pacienta nepovoljno, naglašam, da je njegovo duševno stanje ravno tako dobro in sveže kakor lansko leto, ko sem prvič zdravlil g. Pašića v Karlovih Varih. Resnica je le to, da sem v interesu popolnega okrevanja prosil g. Pašića, da še nekaj časa sprejema le redko in čim krajše razne posete.

* **Odgovor državnih nameščencev na redukcijo plač.** Prejeli smo: Kakor je umerno ogorčenje, ki skuša dati duška v pravični jezi proti načinom, kot se je uradništvo brezjavno potom odtrgala poplavna taksa, vendar bi oni objavljeni odgovor, vsaj po mojih mislih ne bi pravi, ker bi zadel tiste, ki je pri tem nedolžen, dočim se bo pravi krivec za tako slovensko kulturno stavko zmenil toliko kot za lanski sneg. Pa ne samo, da tak korak ne bo učinkovit, tudi izvedljiv ni. Saj poznamo uradnika-idealista, ki sloni na njem v daleko pretežni meri vse kulturno delo! On da bi družstvu, kateremu je morda duša, naenkrat odrekel pomoč? On da bi kulturno stremljenje, ki se je morda porodilo v njegovem srcu za vrzel kakor zla mati svoje dete? Dvomim, da bi resnični kulturni delavec hotel in mogel izvršiti tak harikiri. Prej bi še razumel tak usoden korak, če bi tudi javnost, ona trezna, merodajna, zavzela nam sovražno stališče. Temu pa vendar ni tako. Pač pa bi mogoče napravilo kak utis, ko bi se tak korak prevedel istočasno po vsej državi, posebno ko bi tam v srcu, v Beogradu, hipoma zastalo vse tisto nebrojno, podrobno in vendar neobhodno potrebno delo v občestvenih, karitativnih, kulturnih društvih. Toda to bi moral biti res šele zadnji korak brezpravne raje. — Uradnik.

* **Penzije zaslužnim za domovino.** Stalni odbor za izvršitev zakona o narodnem priznanju zaslužnim za domovino je te dni pričel s podeljevanjem penzij osebam, ki imajo pravico do penzije specijalno po tem zakonu.

* **Mednarodni kongres trgovcev znanj na Dunaju.** Na inicijativno avstrijskih trgovcev z znanjami se bo vršil 3. in 4. sept. na Dunaju mednarodni kongres trgovcev, ki se bavijo s trgovino tujih poštnih znamk. Kongresa se udeležijo tudi novi trgovci iz Jugoslavije.

* **Iz državljanskega statusa.** Za podelitev našega državljanstva so zaprosili Nikolaj Sazonov, uslužbenec državnega rudnika v Velenju, pristojen v Donsko oblast v Rusiji; Marija Suppan, hišna gospodinja v Studenčih pri Mariboru pristojna v Kirchbach pri Feldbachu v Avstriji; Jožef Pinterič, posestnik v Gornji Radgoni, pristojen v Dedolci pri Radgoni, Avstrija. — Za izstop iz našega državljanstva je zaprosil Alojz Pichler, posestnik v Sv. Vidu am Vogau, Avstrija, dosedaj pristojen v Drobinci, srez Ljutomer. — Izstop iz našega državljanstva je ministrstvo notranjih del odobrilo radi sprejema italijanskega državljanstva dr. Konstantinu Komertju, uradniku v Trstu, pristojnemu dosedaj v občini Pohorje pri Mariboru; radi sprejema avstrijskega državljanstva Avgustu Hebarju trgovcu v Spodnji Purkll pri Radgoni, pristojnemu dosedaj v Beltinci blizu Dol. Lendave; Maksimiljanu Mahalki, tovarniškemu ravnatelju v Gradcu, pristojnemu dosedaj v Ormož.

* **Izpremembe v gerentstvu.** Veliki župan mariborske oblasti je razrešil vse člane v dosedanjem gerentskem svetu občine Salovci, srez murskoslobočki, njihovih dolžnosti ter imenoval v nov gerentski svet: Jožeta Lekića, Vincenca Hercoga, Jarja Škerlaka, Davida Vogela, Karola Slavičeka, Janoša Toljaca, Adama Barbarića, Jožeta Abrahama in Janko Mihala, vsi posestniki v Salovcih.

* **Pri slovesni otvoritvi Miklošičevega spomenika v Ljutomeru** dne 8. avgusta ob 12.30 se bo zapela Jenkova: »Molitev« (Ti, ki si nas ustvaril), če boe zadostno število pevcev. Pevci, ki se udeležijo slavnosti, se vabilo, da se dne 8. avgusta najpozneje v petek na 12. uro zberu v Ljutomeru v trčrti na sobi poleg magistrata k skupni valj ter prineso po možnosti pesmarice seboj.

* **Za rezervne oficirje.** V nedeljo dne 1. avgusta odkrijejo v Kranju spomenik kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju. Na patriotičnem slavlju bo zastopano tudi Udruženje rezervnih oficirjev. Rezervni oficirji se pozivajo, da se polnoštevilno udeležijo po možnosti v uniformi. Člani udruženja z zna kom. — Udruženje rez. oficirja i ratnika podoborh Ljubljana.

* **Velik dar za oškodovance po povodnji.** V Vinkovcih se je vršila v ponedeljek izredna skupščina Brodske imovne občine, ki je na predlog svojega predsednika Andreja Lipiča votirala za oškodovance po povodnji znatni znesek 250.000 dinarjev. Svota je namenjena za poplavljenice cele države.

* **Minimalna zdravniška taksa.** »Službene Novine« objavljajo v 166. letišnji številki z dne 24. julija minimalne takse za nagrado zdravnikom, ki vrše splošno zdravniško prakso. Te takse je predpisalo ministrstvo za narodno zdravje.

* **Sprejem v višjo pedagoško šolo v Zagrebu.** V višjo pedagoško šolo v Zagrebu se v smislu odloka ministrstva prosvete za prihodnje študijsko leto sprejme v prvi te-

čaj 75 slušateljev, oziroma slušateljic. Kandidati se morajo prijaviti rektoratu najkasneje do 10. septembra. Učitelji in učiteljice, ki so v državni službi, obdrže svojo plačo tudi za dobo šolanja na višji pedagoški šoli.

* **Smrtna kosa.** Umrl je v Zaklancu pri Vrhniki v najlepši moški dobi 45 let, posestnik g. Janez Keršmanec, p. d. Pečenik. Pokonik je bil svoj čas več let v Ameriki in je bil splošno spoštovan in priljubljen mož. Pokopali so ga včeraj. Blag mu spomin, žalujočim naše sožalje!

* **Bojničarska podoficirska šola v Nišu.** Na podlagi odloka ministrstva vojske in mornarice se sprejme letos v bojničarsko podoficirsko šolo v Nišu 80 gojencev v starosti od 17 do 21 let. Proslili morajo dokazati, da so vsaj osnovno šolo dovršili z dobrim uspehom.

* **V Milan, Turin, Pariz, London odpotuje »Probuda«** gospod. odsek neprekidno 8. avgusta ob 23.15 iz Ljubljane, glavni kolodvor. Zaradi odstopa nekaterih prijavljenцев se sprejme proti takojšnji prijavi še nekaj udeležencev. Urejeni potni listi naj se do najkasneje 1. avgusta pošljejo na Probuda, Gospodarski odsek, Ljubljana, Resljeva cesta 13-11.

* **Gospodinjstva šola v Šmihelu pri Novem mestu** razpisuje prihodnji zimski tečaj za kmetska dekleta, ki traja od 1. oktobra do 1. aprila. Sprejemni pogoji so: starost najmanj 16 let, telesno in duševno zdrave, moralna neoporečnost in dovršena ljudska šola z dobrim uspehom. Ostale pogoje sporoči na željo vodstvo tega zavoda.

* **V trajni pokoj stopi s 1. avgustom** s polno službeno dobo 35 let g. Rudolf Puc, srezki tajnik v Šmarju pri Jelšah. Ker ima obilno družino, želja nastopiti kako primerno službo kot občinski tajnik, oskrbnik ali kaj primernege.

* **Odkritje spomenika padlim dobrovoljcem v Dobruži.** Ker se bo vršilo dne 7. septembra v trgu Medjidiu v Dobruži odkritje spomenika herojem prve dobrovoljske divizije v bojih leta 1916. v Dobruži, prosi odbor za postavitev tega spomenika vse naložbe sorodnike padlih, ki žele prisostvovati odkritju, da se javijo do 15. avgusta. Naznanijo naj ime in primke ter poklic padlega svojca. Istotako poziva odbor vse aktivne in upokojene oficirje iz bivše prve dobrovoljske divizije v Rusiji, ki žele prisostvovati slavnosti, da se priklase. Za dobrovoljce — državne činovnike in aktivne oficirje — je prosil odbor pristojna ministrstva za dopust. Potovanje bi se vršilo do Črne Vode s posebno ladjo, odhod iz Beograda pa dne 4. septembra zvečer. Potovanje bi trajalo do 12. sept. Naslov odbora je: Odbor za postavitev spomenika padlim dobrovoljcem v Dobruži, Beograd, Vasilna ulica 13 (Rusko-Slovenska banka).

* **Kurz za psihologijo in eksperimentalno pedagogiko v Beogradu.** Sprejeti so: a) s pravico do stanovanja: Andrej Stefanciosa, Sv. Florijan; Desanka Vukićeva, Banjaluka; Jva Popović, Ormož; Leopoldina Kostanje, Sv. Florijan; b) brez pravice do stanovanja: Vida Pogačnikova, Kamnik; Tilka Pivkova, Catež ob B. Loki; Zvonimir Ermenek, Ljubno, Elja Bahovec, Boh. Bistrica; Metka Brandstetterjeva, Ljubljana. Kurz se prične dne 1. avgusta. Kandidati naj se javijo v Beogradu, »Učiteljski dom« Šumadijska ulica 10., vsaj 31. julija.

* **Podzemska jama pri Kruševcu.** Zandarmerijska patrulja je odkrila te dni v okolici Kruševca doslej neznanu podzemsko jamo. Patrulja je bila mnenja, da je to morebiti kako skrivališče rokovalčev in je stopila v jamo. Presenečenje je bilo veliko, ko se je znašla v prostoru polnem sijaja vsled nekakega belega in modrega kamenja. Po sre di teče potok, ki se pretvarja v malo jezero. Po kamenju so našli mnogo kosti, za katere se še ne ve, so-li človeške ali živalске. Višina jame znaša nad 4 m, širina pa približno 10 metrov.

* **Popadljiv ali stekel pes?** V Varaždnu je soprogo tamkajšnjega trgovca J. Deutscha ogrizel domač pes, ki je bil že več let pri hiši. Pes je gospo pograbil za roko in jo ogrizel tudi na prsih. Ko je gospa zbežala v sosedno sobo, je skočil za njo, potem pa se zgrudil mrtev na tla. Mrtvega psa so poslali v Križevac živnozdravilskemu zavodu, da ugotovi, ali je poginil vsled stekline, gospa pa se je podala na zdravljenje v zagrebški Pasteurjev zavod.

* **Slovenski volak utonil** Kakor smo že včeraj poročali, je prošlo nedeljo v Zagrebu pri kopanju v Savi utonil volak Ignacij Tesko. Pokojni Tesko je bil 25 let star in rodom iz St. Jurja pri Celju. Služboval je pri armijski oblasti v Zagrebu.

* **Uboj v Sušicah.** Pišejo nam: Dne 24. t. m. sta odšla delavca Ivan Povše in Miha Kobe iz Dobinove k Josipu Perkopcu, da se zmenijo glede dela v ponedeljek. Na povratku sta bila Povše in Kobe zavratno napadena. Kobetu se je napadalec sicer posrečilo pobegniti, Janez Povše pa je dobil tako težke poškodbe, da jim je že naslednjega dne podlegel. Sušice so ena najboljših kmetijskih vasi v Sloveniji, vendar pa nikjer ni toliko ponesrečenih pobojev kakor ravno tamkaj. Ubiti Janez Povše je bil član samostojne demokratske stranke in agilen član tamburaškega odseka.

Po sobi dirjam kakor nor
v trebuha vlada zopet spor, — ta spor je hitro izravan — razsodil je naš

FLORIAN
Edina izdelovalnica
E. JERAS in DRUG, Ljubljana-Moste.

* **Zločin ali samomor?** Pred tednom dni je iz Maturške banje izginil 15 letni mladenci Gjorgje Samardžić. Prošli ponedeljek so našli njegovo truplo v gozdu blizu kopalnice. Viselo je na hrastovi veji. Polovica trupla je že manjkala; ogrizle in požrle so je divje živali ali pa psi. Ni še ugotovljeno je-li Samardžić izvršil samomor, ali pa je postal žrtev zločina.

* **Strela ubila tri pastirje.** V okolici Zelnice je pretekli petek razsajala huda nevihta. Utrgal se je oblak; ob silnem grmenju je na mnogih krajih udarila strela. Pri Zelnici je strela ubila tri pastirje, dva pa je težko ranila. Med Begovim Hanom in Nemilo je velik plaz zemlje zasul železniško progo. Promet je začasno ustavljen.

* **Velika množina svile zaplenjena.** Po poročilih iz Broda ob Savi sta tamkajšnja finančna oblast in policija zaplenili vagon vtihotapljene svile, ki je bil skrit v tamkajšnji tovarni vagonov. Tihotapci so finančnim organom ponudili 100.000 dinarjev, ako bi se zadeva »zabašurila«. Organi pa so izvršili svojo dolžnost in zaplenili vse blago.

* **Pet mornarjev utonilo.** Nad Šibenikom in okolico je predvčeršnjim divjala silna nevihta ki je v tamkajšnjih nasadih napravila mnogo škode. Pri Žirju je vihar zalotil ribiško ladjo, na kateri se je nahajalo pet mornarjev. Vihar je ladjo prevrnil in vseh pet mornarjev je našlo smrt v morskih valovih.

* **Tkanina »Eternum«** nedosegljiva. 172
* **»Zacherlin«** v orig. steklenicah, edino sredstvo proti muham, molom in drugim mrčesom. Dobiva se povsod.

**V nedeljo, 1. avgusta
sokolski okrožni zlet
v Št. Vid**

z otvoritvijo šentvidskega sokolskega telovodišča in veliko narodno veselico. Odhod izpred Narodnega doma v Ljubljani ob 14. uri z godbo. Sokoli iz Kranja s posebnim vlakom ob pol 13. uri. Vožnja polovična.

Iz Ljubljane

u— Kralj Aleksander v Ljubljani. Kakor se nam poroča ob LNP povabil kralja na tekmo, ki se bo vršila v nedeljo 1. avgusta med reprezentancama Slovenije in Slavonije, odnosno oficijelno med LNP in ONP za krasen pokal, ki ga je daroval sam kralj. Pričakuje se z gotovostjo, da bo kralj, ki je znan prijatelj sporta posetil to prireditev.

u— **Nezaposlenost v Ljubljani.** Prejeli smo: Gospod uradnik Dne 26. t. m. sem potreboval postreška, da mi prepelje nekaj blaga na dom. Na kolodvoru, v čakalnici 3. razreda, je dremal postrešek, katerega sem zbudil in vprašal, ali ima čas. Pritrtil mi je, naker sem mu rekel, da naj mi prepelje nekaj blaga. Odgovoril mi je, da nima voza. (Vozovi leže postreškom na razpolago na Kolodvorski cesti). Odšel sem, poiskal drugega postreška in ga vprašal, ali more prepeljati blago. Na vprašanje od kje in kam in na moj odgovor, se je izmuznil delu tudi on z besedo: ne morem. In takrat niso niti prihajali niti odhajali vlaki. Kakor se mi zdi, nismo potrebni dela v Ljubljani.

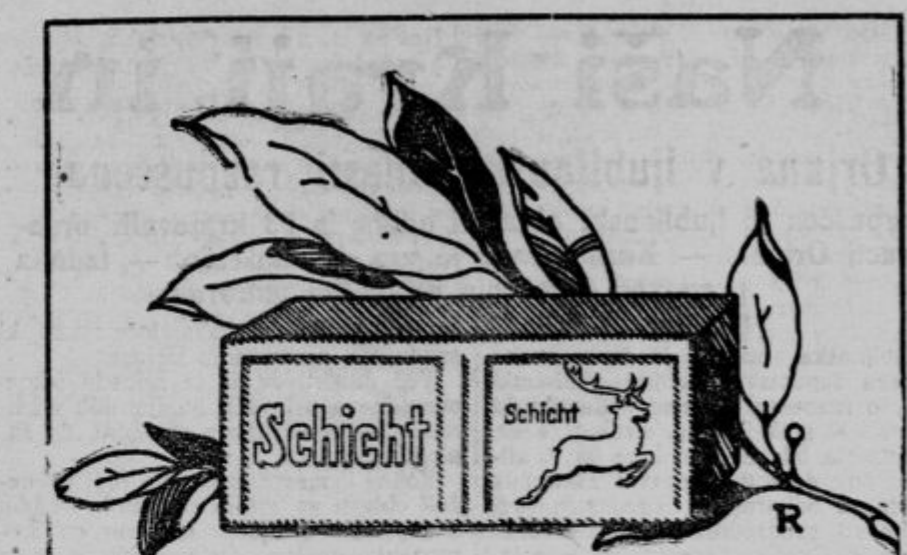
u— **Krščanska ljubezen** do bližnjega se je pokazala pretekli teden in v soboto, ko sta telovadno društvo Orel in krščanska prosveta v Trnovem pustila deložirati svojo stranko, g. Martina Kopača, očeta štirih otrok, ki so člani v omenjenih društvih. Trnovčani smo bili trdno prepričani, da bo v tej zadevi merodajni faktor, ki je obenem dušni pastir t. j. gosp. kaplan ukrenil Bogu dopadljivo spravo, a smo se varali. G. Kopač se je moral s svojo družino preseliti pod kovanje pri trnovski cerkvi. V nedeljo smo imeli zopet priliko slišati častitljivo ime prejšnjega župnika g. Vrhovnika. Govoril so možje in žene, da ko bi bil še naš prejšnji župnik v župnišču, se ne bi pripetilo to, ker se je v soboto in pred dobrimi štirinajstimi dnevi. — Trnovčani.

u— **Policijske prijave.** Od ponedeljka na terek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 1. tatvina, 1. popadljiv pes, 3. prestopki kaljenja nočnega miru, 1. prestopke posesti orožja brez dovoljenja, 1. prestopke nedostojnega vedenja, 1. deložacija, 1. prestopke prekoračenja policijske ure, 1. prestopke obrtnega reda in 21. prestopkov cestnega policijskega reda. Arretacija je bila izvršena samo 1 in sicer radi tatvine.

u— **Truplo dijak Ostermana** še niso našli. Kljub marljivemu iskanju trupla gimnazijca VI. razreda, Jakoba Ostermana, ki je našel dne 21. t. m. pri kopanju v Tomačevem trgu, ni našli trupla v valovih Save, še vedno niso našli.

u— **Popaden od psa.** V zadnjem času se vedno pogosteje primerjajo slučaj, da napadajo pasante na ulicah razni popadljivi psi. Te dni je močno oklal pes na Ruski cesti poleg Igrišča litrije soprogo urarja, Marijo Velkavrh, stanujočo na Boršniškem trgu. Ugrizel jo je na roki ter na nogi in ji raztrgal obleko. Vsled močnih ugrizov je morala Velkavrhova takoj iskati zdravniške pomoči.

u— **Ciganska nadloga.** Posestnica Uršula Meze, stanujoča v Črni vasi št. 17, se je v nedeljo dopoldne za nekaj minut odstranila iz domače hiše ter pustila pritrlično okno odprto. Slučaj je nanesel, da se je malo nato priplazila okrog vogala ciganka, članica ciganske družine, ki se je že nekaj dni zadrževala v bližini. Čim je ciganka opazila priliko, se je takoj ogledala okrog, nato pa smuk in že je bila skozi okno v spalni sobi Mezetove. V naglici je vtilomila tamkaj v neko omaro in pospravila v svojo torbo dve ženski zlati verižici, srebrno in zlato žensko uro ter nekaj prstanov vredno vse skupaj okrog 1500 Din. Ciganka je nato po isti poti prišla zopet na cesto. Ko je Mezetova tatvino opazila je bilo že prekasno, kajti cigani so medtem že pobegnili.

Vsi hočejo kupovati Schicht-ovo milo.
Nekateri se dajo pregovoriti, da vzamejo druga pralna sredstva
Velika večina pa vsrja na tem, da uporablja le pravo Schichtovo milo.

Kateri so pametnejši?
Previdni!
Vedo namreč, da more enkratna uporaba manjvrednega mila več škoditi, kakor je mogoče vse leto prihraniti na ceni mila.

u— Koncert se vrši vsak dan od 20.—24. v restavraciji pod »Skalco«, Mestni trg 11.
u— **Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«.** V petek zvečer važna odborova seja. — Predsednik.

Potovanja po Švici.
Vsakovrstna pojasnila in znižane vozovnice pri Amtlichen Schweizer Verkehrs-bureau, Wien I., Schwarzenbergplatz 18. 172a

Iz Maribora

a— **Tuje dijaštvo v Mariboru.** Mariborska podružnica Ferijalnega Saveza ima v tukajšnji gimnaziji prav čedno in z dobrimi posteljami, ki jih je dala na razpolago uprava Dijaškega doma, preskrbljeno prenočišče, ki je namenjeno potujočemu dijaštvu. V letošnjih velikih počitnicah je sicer zaznamovati manjši obisk tujih dijakov, dosega jih je prenočilo le 32. Največ jih je bilo iz Novega Vrboškega, Požege, Osjeka. Pred nekaj dnevi sta prenočila dva češka srednje šolca iz Brna, ki sta potovala peš v Bolgarijo. V zadnjih dneh je bilo opaziti v Mariboru več dijaških skupin iz Nemčije in Tirolske, ki so namenjene v našo državo.

u— **Usodepolno varanje.** K nedeljski nesreči na Dravi pri Studenčih, kjer je utonil mladi železniški uradnik Josip Hiter, doma iz Studencev, smo prejeli še sledečo informacijo, ki dokazuje, kako usodepolne posledice imajo lahko razne otročarije. V nedeljo dopoldne so se na istem mestu kopali otroci, ki so si privoščili tudi to neumestno šalo, da so pričeli v sredini struge kričati na pomoč. Na pomoč so jim prihiteli takoj kopalci s čolmom, toda so se morali »potegniti« vrnit nazaj. Popoldne pa se je pripetila resnična nevarnost, pa se ni nihče od brega, kjer se je nahajal tudi čoln, ozval, ker so menili, da gre zopet za šalo. Nesrečni Hiter pa je moral utoniti v valovih, ker je bila pomoč dveh tovarišev preslabša.

a— **Česky klub v Mariboru** oznanjuje, že piliha usni jakož i pisemne prihlasky na kongres Jihosl.českoslov. lig a českoslov. krajskih spolku v kral. SMS, který se bude odbyvat ve dne 7. a 8. srpna 1926 v Lublani a na Bledu předseda Franto Bureš, urar v Mariboru, Vetrinjska ulica. O bezplatné noclehy, levné stravování jakož i poloviční lízdu postaránáno. Požad slavnosti, jakož i odjezd buže oznám v denním tisku. Krajáně! Dokažme účasť porozumění pro prohloubení a společnou práci s bratrským nrodem Jihoslovanským Vybízíme zvláště kraiany z mariborské oblasti k plné účasti. Přihlášky s udajem, zda refluje se na nocleh a společnou večeri v Lublani, jakož obed na Bledu, odešlete na shora uvedenou adresu nejdéle do konce t. m.

a— **Iz obrtniškega gibanja.** Na snočni seji mariborskega občinskega sveta je bila dovoljena premetitev koncesije knjižarne gospej Zlati Brišnikovi in električnemu tehničnemu podjetju Vladislav Hlil ter podeljena koncesija za prevažanje oseb v avtomobilih g. Mihajlu Hohnlecu.

a— **Promenadni koncert v mestnem parku.** Nocoj ob 20. uri priredi v slučaju lepaga vremena železničarska godba »Drave« v mestnem parku promenadni koncert s sledečim programom: 1.) Koračnica »Prihod« od Wagnerja; 2.) Ouvertura »Ciganka« od Bolfe; 3.) Valček »Dolores« od Waldteuffla; 4.) Fantazija »Hugenotti« od Meyerbeerja; 5.) Pesem »Mornar« od Vilharja in 6.) Potpourri, odlomki iz oper Schneiderja.

a— **Interes železničarjev za stanovanjsko gradbeno akcijo.** Kakor doznavamo, se snuje z yso intenzivnostjo med železničarji

Vsak Slovenec mora biti član Vodnikove družbe

strojne službe na koroškem kolodvoru in v državnih delavnicah večja stanovanjsko-gradbena zadruga. Korak železničarjev je brezdvomno pozdraviti.

a— **Riziko dela.** Včeraj je ponesrečil v tovarni Ježek in drug 29 letni delavec Rudolf Kokolj. Z levo roko je prišel v stroj, ki mu je odtrgal štiri prste. Ranjenca, so z rešilnim avtom prepeljali v javno bolnico.

Iz Celja

e— **Redni sestanek članov krajevnega organizacije SDS** Celje mesto se bo vršil danes zvečer v mali dvorani Celjskega doma. Začetek razgovora ob 20.30.

e— **Iz obrtniških krogov.** Kakor nam poročajo iz obrtniških krogov, opravlja funkcijonar celjskega okrajnega zastopa po Savinjski dolini razna privatna dela (kakor betoniranje kleti in hlevov) katera smejo opravljati edino le v to poklicani samostojni obrtniki. Ne vemo, ali se izvršujejo ta dela na račun okrajnega zastopa, ali na način privatnikov. V prvem slučaju se odjeda zaslužek obrtnikom. Govori se, da je dotični funkcijonar solastnik neke trdke, kar pa po našem mnenju za javne nameščen ce ni dopustno. Zadevo naj preišče okrajni zastop in jo po preiskavi pošlji. Nikakor nečemo delati komu krivice. Ker pa se že o tem javn govori, je treba tudi javnih pojasniti.

e— **Krajevna organizacija SDS za Celje** okolica priredi v četrtek, dne 29. t. m. ob 8.30 zvečer v gostilni Permozer v Gaberljih članski sestanek, združen s poslovnim večerom. Naš dolgoletni in delavni član obrtni referent g. Ignacij Založnik se preseli v Maribor. Založnik je neumorno deloval v krajevni organizaciji in je za isto nena domestljiva izguba. Na sestanek se vabilo vsi člani okoliške krajevnega organizacije, kakor tudi člani mestne organizacije.

u— **Mesto venca na krsto** blagopokojne gospe Müller-Tavzes je darovala rodbina Kham 100 Din za slepce.

e— **Živinski mesečni sejem v Celju** se bo vršil v ponedeljek, dne 2. avgusta. Pričakovati je velikega dogona živine, tudi za kupce je preskrbljeno.

e— **Tatvina v trgovini.** Celjska policija je zaprla nekega delavca trdke Rakusoh, ki je kradel jedilne servise. Imel je dva tovariša, ki sta mu pomagala blago razpečavati. Vsi trije se bodo zagovarjali pred sodiščem.

Iz Metlike

m— **Stanje vinske letine.** Kljub deževnemu vremenu kaže, da bo vinska letina precej ugodna. Pojavlja pa se kljub pravočasnemu škropljenju še vseeno peronospora in oidij.

m— **Neurje s točo na Gorjancih.** V četrtek je obiskala nevihta tudi Gorjance. Med nevihto se je vsula grozovita toča, debela kakor kurja jajca ter uničila vse poljske pridelke vasi Popovici, Bulici, Gaji. Doljani. Cesar ni toča potolkla, to je polomil vihar. Toča je segla tudi do Težke vode proti Novemu mestu. Ze itak revno ljudstvo obupuje vsled te elementarne nesreče.

m— **»Marjetin« sejem.** V torek, 19. t. m. se je vršil običajni »Marjetin« sejem. Prijanih je bilo 1006 glav goveje živine in 247 prešičev. Sejem ni bil tako dobro obiskan kot drugi metliški sejmi. Kupčiji je bilo precej sklenjenih. Cena goveji živini 6.—8.50 Din za kg žive vage. Prašiči so bili izključno le za rejo in različne starosti, prodani domači vsi.

m— **Pretepek rekrutov na Saborju.** Na Saborju so se rekruti po naboru stepli in se obdelovali z boksarji. Fantom se bo v zasedu ohladila vroča kri.

Naši onstran granic

p—Italijanski imperijalizem je razlagal on. Rossini na sindikalnem zborovanju v Trstu. Ta imperijalizem ne predstavlja po njegovi sodbi nikake nevarnosti, marveč le prispevati k splošni civilizaciji. Ako ima Italija 50 milijonov državljanov in jih doma ne more živeti več nego 25 do 30, kaj naj storijo drugi? Rossini gre večkrat v inozemstvo in tam čuje, kako se vsi bojijo Italijanov in Mussolinija. Ako so države, ki imajo zapuščene ogromne kolonije, kako to, da bi Italijani ne mogli dobiti zemljišča, da ustvarijo na njem drugo Italijo z inteligenco svojih tehnikov in z rokami svojih delavcev? Zakaj taka krivica? Rossini je pozval socialiste vsega sveta, da naj v svojem internacionalizmu izpregovore besedo o razdelitvi bogastva in dela. Za dosego imperijalističnih ciljev priporoča Rossini pred vsem enotnost Italijanov okoli voditelja... Rossini je govoril jasno in odkrito.

p—V trgovsko federacijo na Goriškem silijo vse naše trgovce. Dobili so te dni iz Goriče pozive za pristop z dostavkom, da bi moralo vsako podjetje plačevati določeni prispevek zakonito priznanemu sindikalnemu združenju, pa če je vpisano ali ne. Ljudje ne vedo, kaj naj store. Stvar je urejena tako, da bi moral plačevati vsak ekipo pa ni prisiljen, da se vpiše. Federacija bo dobivala denar od vpisanih in ne vpisanih. In denar, to je glavno.

Iz Trbovelj

t—Rok za vložitve prizivov zoper pavšalno odmerjeni davek na poslovni promet za l. 1926. poteče 30. t. m.

t—Društvena vest. Iz načelstva Zadruga ne elektrarne v Trbovljah je izstopil g. Karol Režun.

t—Regulacija Trboveljske. Po zadnjih nalivih postaja vprašanje regulacije Trboveljske vedno bolj aktualno. Kakor je znano, obstoji že regulacijski načrt, ki sta ga izdelala inž. Sturm in Petrič od Gradbeno direkcije v Ljubljani. Načrt sam je stal pred leti 40.000 Din. Sedaj gre za to, da se realizira, če bodo dopuščala finančna sredstva.

t—Renoviranje šolskih postopij. V kratkem prično z renoviranjem šolskih postopij, v kolikor že ni izvršeno. Popravljen je potreben osebni šola pri Sv. Katarini. Krajnemu šolskemu svetu je priznati, da vodi glede šolstva zelo pazno evidenco. Žal, da so tudi njegova sredstva omejena po proračunu.

t—Odkritje spomenika padlim Trboveljčanom. V kratkem se bo vršilo v Trbovljah odkritje spomenika v vojni padlim vojakom Trboveljčanov. Spomenik najbrž ne bo stal na glavnem trgu pred cerkvijo, kakor je bilo projektirano. Zapreka tiči v tem, ker ni prišel gerentski svet na svoji zadnji seji razpreločilo gradiva do tega, da bi razpravljali, kje naj bi stal spomenik. Gerent sam pa po izvršitvi občinskih volitev ne more in ne sme odločevati o zadevi, ki bi povzročila izdatke za prestop vodovodnega izliva na drugo mesto in kandelabra za razsvetljavo. Oba sta namreč napoti postaviti spomenika.

t—Pri orožniški postaji v Hrašniku je potekal Boben tako razjed temelje ceste okrajnega zastopa, da je bila v veliki nevarnosti, da jo izpodnese. Te dni grade na tem mestu močno obrambo škarp in dovažajo material, da zasujejo nastale vrzeli.

t—Bratovska skladišnica v Trbovljah je znižala mesečni pavšal za zdravljenje in napravo umetnih zob od 7500 Din na 5000 dinarjev.

Iz Ptuj

t—Dražba sadja ob okrajnih cestah v ptujem okraju. Ptujski okrajni zastop je tekom let zasadil ob okrajnih cestah mnogo lepših sadnih dreves, ki so sedaj v polnem rodu. Kdor se pelje po tej okrajnih cestah, občuduje, kako lepo polno je sadno dreve. Sadež se proda na javni dražbi in imajo prvenstveno pravico kupa posestniki zemljišč ob cesti. Letos se bo vršila ta dražba meseca avgusta po sledečem redu: V ponedeljek, dne 9. avgusta, začenši ob osmih zjutraj na okrajni cesti Ptuj-Maribor s pričetkom na G. Bregu. — Ob 11. uri na okrajni cesti Ptuj-Rače od Sv. Kungote proti Hajdinu, ob 15. uri pa na okrajni cesti Hajdina-Pragersko s pričetkom pri posestniku Megličarju na G. Hajdinu. V torek, dne 10. avgusta, na okrajni cesti Ptuj-Krapina začenši ob 8. uri pri turmškem kovaču proti Suhi veji in dalje proti St. Vidu. Ob 11. uri pa od gostilničarja Gomilaka proti Suhi veji. Ob 14. uri na okrajni cesti Ptuj-Rogatec s pričetkom pri cerkvi sv. Roka proti čuvajnici na G. Hajdinu. — V sredo, dne 11. avgusta, na okrajni cesti Ptuj-Zavrč s pričetkom ob 8. uri pri čisti v Budini pri rogoznickem mostu dalje proti Spuhliji in Bukovcem. Ob 15. uri na okrajni cesti Ptuj-Ormož, pri čisti v Spuhliji dalje proti Gorišnici. V četrtek, dne 12. avgusta, na okrajni cesti Ptuj-Ljutomer s pričetkom ob 8. uri pri rogoznickem mostu v Rogoznici proti Dornavi. Ob 13. uri na okrajni cesti Ptuj-Gor. Radgona s pričetkom v Pacinju proti Pavinčam in dalje proti Ptuj. Vsak izdražitelj prevzame takoj v svojo last in odroba izdražbano sadje ter si ga očuva na drevesu, kakor dolgo hoče. — Pri obratnji sadja mora paziti, da ne poškoduje drevesa. Sadje je porabno za izdelavo domačih pi-

p—Pulo je posetil organizator fašistov skih sindikatov Rossoni. Sprejet je bil zelo slovesno. Imel je govor, v katerem je po vdarjal koristi sindikatov, ki se raztezajo na vse pokrajine in vse kraje. Doslej je v sindikatih vpisanih nad 2 milijona. Cav. Petronio je podaril Rossoniju knjigo „Storia dell' Istria“, ki jo je spisal prof. Benussi. Rossoni je obljubil, da jo bo prečital. Ako to stori, bo o Istri slabo poučen, ker je Benussijevo delo prava potrova istrske zgodovine.

p—Kulturne prireditve. V Kanalu so v nedeljo proslavili Cankarjevo 50letnico. Sodeloval je tudi g. Skrbinek, ki se mudi te dni v Gorici. V Kanalu nastopi dne 1. avgusta učiteljski zbor z zanimivim vsporedom. V Mirnu pri Gorici bo 1. avgusta prireditev dram. krožka „Epava“. V Vipoljah v Brdih vprizori društvo „Vrtec“ dne 1. avgusta dramo „Don Fernando“. Dramatična prireditve bo prihodnji mesec na Gorah nad Idrijo. V Idriji se je vršila v nedeljo javna telovadba telovadnega društva z vsporedom, ki prča, da se telovadba v Idriji goji zelo lepo. Pevski zbor „Mladice“ v Gorici je priredil v soboto koncert. Poleg teh prireditev so bile in še bodo številne druge po raznih krajih dežele. Tako se vidi, da je med našim ljudstvom kulturno stremenje zelo živo, kar bi morala oblast blagohotno vpoštevati.

jače, za kis, za zimsko ahrambo itd. Kdor nima sadja doma, si torej lahko na dražbi sadje kupi.

„KLJUČ“
najboljše, najtrpežnejše
zato najcenejše

Dopisi

RAJHENBURG. Naši Sokoli in Sokolice se zopet marljivo pripravljajo na redni telovadni nastop, ki bo v nedeljo dne 1. avgusta na letnem telovadišču za Sokolskim domom. Vse polno pridnih rok opravlja pripravilna dela, da bo prireditev kolikor mogoče sililna. V nedeljo ne bo pri nas le zbor dolehnih Posavčanov, ampak pričakujemo tudi mladih gostov od drugod, zlasti iz Zagreba. Gotovo se pa sestanejo na ta dan pri nas vsi oni, ki so svoje dni delovali med nami in ne morejo pozabiti veselih časov svojega tukajšnjega bivanja. Da bo tokrat zopet prav po domače zabavno, za to bodo v prvi vrsti skrbeli razni svetovni umetniki, katere je angažiral za ta dan naš neumorno delujoči pripravilni odbor. Posrečilo se mu je pridobiti slavnega komika dr. Izidorja Stupiča, svoje sodelovanje pa je tudi obljubil znani komik g. Pejdnašević. Pa tudi godba, petje, dražestne dame v bogato založenih šotih, kol in na večer raket bodo podžigali židano voljo. Kdor torej hoče videti uspehe letošnjega sokolskega delovanja našega društva in se poleg tega še izvrstno zabavati, ta polje sigurno v nedeljo v Rajhenburgu, s kolesom, vozom, avtom, aeroplanom ali pa si kupi vozni listek do Savskega Brestovca. Od tam ni več daleč do Rajhenburga.

ŠMARJETA OB PESNICI. Naša narodna slavnost „Domovinski dan“ dne 18. t. m. je potekla tako silajno, da se je spominjamo z zadovoljstvom in ponosom. K uspehu pa so zlasti pripomogli mnogi sodelujoči činitelji, katerim se na tem mestu za njihov trud iskreno zahvaljujem in sicer v prvi vrsti požrtvovalnemu predsedništvu mariborske podr. Jugosl. matice, aglinim pevcom „Jadrana“ in tamburašem „Bratstva“. Od domačinov gre moja zahvala osebito g. župniku in duh. svet. Frangežu, g. Schickerlu, g. Šumanu, g. Grabušniku, g. Horvatu, g. Baumgartnerju, g. Kravosu, g. Markotu, g. Čosi, vsem darovalcem darov za srečlovo, vsem prodajalcem v šotih in pri srečlovo, vsem mojim malim in velikim pevcom in igralcem, g. dr. Gorišku i. dr. za avto, itd., preveč bi jih še moral naštet, vsem daljnim in bližnjim prijateljem in znancom, ki so z lepim obiskom ali kakorkoli pripomogli h krasnemu uspehu naše domovinske slavnosti. Udano se zahvaljujem za vse prispevke, zlasti g. velikemu županu dr. Pirkmayerju za prispevek 250

Din in g. srez. pogl. dr. Ipavicu za prispevek 100 Din. Družni bodri nas naj k nadaljnjemu narodnemu delu naše sveto obmejno geslo: „Bog živi vse Slovence pod streho hiše ene!“ Do svidenja na „Domovinski dan“ v l. 1927. — Podružnica Jugosl. matice Šmarjeta ob Pesnici. Mirko Vanda, predsednik in šol. uprav.

Sport

Naši kolesarji v Milanu

Nečrveno postopanje Jug. kolesarskega saveza.

Kakor znano, se vozi v teh dneh kolesarsko svetovno prvenstvo v Milanu. Naš Savez je glasom objav v listih prijavil šest tekmovalcev, in sicer: Dukanovića, Koržineka, Kranjca in Soviča iz Zagreba, Solarja in Kosmatina iz Ljubljane. Ljubljanski klubi so prejeli takrat od Saveza pisma, da bi Savez odposlal Solarja in Kosmatina na prvenstvo sveta, vendar le pod pogojem, da prispevata njih kluba vsak po 4000 Din, kar je za enotensko odsotnost v Milanu ravno trikrat preveč. Ker klubi te vsote niso imeli, so zastopali pri Savezu zahtevo, da se mora poslati vsaj Solarja, ki je naš državni prvak in nikakor ne gre, da gre do državno reprezentanco osebe, ki niso še nikdar nastopile na naših dirkah (kot n. pr. Koržinek) ali pa osebe, ki niso dosegle še nikakega pomembnejšega uspeha (kot Kranjca in Soviča). Savez se je izognil rešitvi, ni priredil nikake izbirne dirke, sam pa javno zbiral po zagrebških ulicah denar za „državno reprezentanco“. Ko se je vršila zadnja nedelja v Zagrebu trening tekma, so šli trije naši dirkači, Hvala, Zanoškar in Solar v Zagreb, da se končno reši to vprašanje. Savezni vodja Weiler jim je izjavil, da ni govora, da bi mogli na tekmo in da je reprezentanca že gotova, oni pa da sploh ne pridejo v poštev. Solarju, ki je naš najzatrnejši prvak in tekmuje z uspehom že vsa leta po vojni, je izjavil, da je zanj prepozno, da v Milanu ni prijavljen ter da nima smisla, da se udeleži njih dirke, ker eventualna njegova zmaga na sestavo reprezentance ne more vplivati. Naši takrat niso startali, po prihodu v Ljubljano pa so zbrali v Podsavezu potrebna sredstva za Solarja, ter ga po ponovnem brzojavnem vprašanju pri Savezu, da je pravilno prijavljen, odposlali v Milan. Včeraj pa je prišlo od Solarja kratko obvestilo, da „po zaslugi svojih hrvatskih tovarišev“ ni pripuščeno k startu. Savez je v tem slučaju postopal proti vsem sportnim pravilom ter se kot vrhovna sportna instanca diskreditiral. Ne oni, ki lahko plača, temveč edino oni, ki je dosegal doma pokazal svoje sposobnosti, more v državno reprezentanco. Solar je danes edini naših prvakov, ki vozi vajtrajno vso dobo ter resnično predstavlja razred zase, a Savez pod pretežno pomanjkanja denarja njegovo odklanja. Od ostalih ima le Dukanovića enkrat državno prvenstvo, vsi ostali pa so sicer dobri dirkači, vendar bi prišli šele v drugi vrsti v poštev za reprezentanco. Koržinek pa je dirkač, o katerem smo pri sestavi reprezentance prvič čuli! Ako Savez tako postopa, uničuje sam vsako avtoriteto kot naša sportna instanca. Dolžnost naših klubov in naših članov upravnega odbora Podsaveza je, da zahtevajo razčiščenje.

Tekmovanje za kraljev pokal

I. kolo dne 1. avg. LNP:ONP v Ljubljani. LNP je sklenil, da se tekma za kraljev pokal odigra v Ljubljani, in sicer kot je bilo določeno dne 1. VIII. 1926.

V prvem kolu se sestane reprezentanca LNP z reprezentanco Osijeskega nogometnega podsaveza.

Slične prireditve se v ostalih naših mestih pričakujejo z velikim interesom in ne dvomimo, da tudi ves sportni svet Slovenije nestrno pričakuje izida te borbe.

O sestavi obeh moštvev bomo poročali v prihodnjih številkih.

Službene objave LNP. (Seja u. o. dne 26. VII. 1926.) Za tekmo v nedeljo dne 1. VIII. za pokal Nj. Vel. kralja Aleksandra se določajo kot reditelji sledeči gg. odborniki: Cimperman (vrhovni reditelj), Sircelj Malovrh, Vuković, Kovač, Višič, Kos, Zajc, Bucik, Gosar. Pričetek tekme ob 18., blagajna se odpre ob 17. Reditelji morajo biti na igrišču ob 16.30, kjer naj se javijo pri g. Cimpermanu. Neupravičen izostanek se ne bo vzel na znanje. — Vzame se na znanje dopis: SD Rapid z dne 21. VII. 1926., dopisa LLAP z dne 22. VII. in 24. VII. 1926. — Tajnik I.

Službeno iz LNP-a. Danes, v sredo, ob 21. seja u. o. v Narodni kavarni, na katero se vabi tudi g. pods. kapetan. — Tajnik I. **Iz LNP.** Sledeči gg. se naprošajo, da se udeležijo v četrtke dne 29. VII. ob 18.30 na igrišču Ilirije kondicijskega treninga: Miklavčič, Erman I., Pleš, Beltram, Pečnik, Marchiotti I., Lado, Gabč, Zemljak, Dekleva, Kern, Marchiotti, Košenina, Kreč, Dobrič, Martinak, Oman, Herman, Čamernik, Domicelj, Rape, Vrtačnik I., Erman II., Jančez Zupančič, Čehovin, Serbec. Obutev in slovanje, da prineseš s seboj. Naproša se SK Slovan, da preskrbi eno garnituro svitrov. Udeležba obvezna! — Podsav. kapetan.

Jugoslavija je vložila protest. V ponedeljek dopoldne je SK Jugoslavija brzojavno vložila protest pri JNS radi nedeljske tekme z Gradjskim ter zahteva, da se tekma radi pristanskega in nepravilnega sojenja g. Felverja anulira.

Hazena reprezentanca Ljubljane: ASK Primorje 12 : 3 (5 : 2). Ljubljana: Cimperman, Jančigaj (obe Atena), Wider, Tratnik, Privšek (be Ilirija), Zupančič (Atena), Jermol II. (Ilirija), Primorje: Jermol I. (Ilirija), Prekuh, Jenko, Zanner, Vidic, Erbenič, Katič II. (vse Primorje). Primorje ni niti od daleč zaslužio tako visokega poraza, ki gre precej na račun vratarice Jermolove, ki je bila zelo nesigurna. Najboljši del družine je bila obramba. Napad pod vodstvom Erbeničevke ni bil pred nasprotnikom golom nevaren, in sicer radi egoistične igre slednje. Spremljala ga je pa v streljanju precejšnja smola, ker se sedem lepših strelav odbilo od gola. Pri zmagovalni družini je bil napad najboljši del, ki je z lepo kombinacijo ustvarjal pred golom Primorja redno nevarne kombinacije. Vratarica Cimpermanova je branila v lepem stilu mnogo nevarnih strelav. Družina je zapustila vtis precej vigrane enote. Igra je bila po večini odprta, z tu in tam malo premočjo reprezentance. Sodnik g. Balesar dober.

Gospodarstvo

Kiseljak

Za preizkušnje dnevno ponujanih sredstev za zatiranje kmetijstvu škodljivih živalskih in rastlinskih škodljivcev so v prvi vrsti poklicani in so to tudi dolžni storiti državni zavodi in vsi oni, ki so v to svrhu od države plačani.

Sredstvo dr. Sturmova prašek, ki ga priporoča gosp. Gombač za uničevanje grozdnih sukača, ni še pri nas preizkušeno. Po učinkovitosti ga ne poznam in mu dotlej tudi ne zaupam. Izkazati se mora, da je izvršno učinkovalno sredstvo, da ni predrago in pa, ker je gotovo strupeno, da ni škodljivo zdravju ožgreno. Pomniti je, da se s štipanjem delavec nehoti precej opravi, tudi po obrazu.

Preuranjeno in riskantno se mi zdi, vabiti kmeti, da bi to snov naročili pri Kmetijski družbi. Ni izključena blamaža, pri naročnikih pa jeza, nezaupost in prazen žep.

Korist polonice, travnice, grobarja, brzece in najezdnikov pozna gosp. Gombač, dasi so v naravi v manjšem številu, ker so opisane v kmetijskih knjigah. Glede drugih pa je pokazal, da živi med stenami. Zato se mu je dvotip o veri, upanju in ljubezni ponesrečil.

Josip Strekelj.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (27. t. m.). Notirale so: pšenica, baška, nova do 28. julija, 2 vagona 265, nova VIII, 4½ vagona 262.50—265, srbska 76/77 kg, 4—5 %, pariteta Beograd, 1 vagon 185; korusa: baška, 6 vagonov 190—193.50, baška, fco Novi Sad, 1 vagon 195, okrogla, 3 vag. 195, bela, 2 % rumena, 1 vagon 192.50; moka: baška 6 do 31. julija, 2 vagona 310; otrobi: baški, za september—november, v jutastih vrečah, 6 vagonov 112. Tendence nespremenjene.

Živinski sejem v Mariboru (27. julija). Dogn 15 konj, 16 bikov, 227 volov, 419 krav in 24 telet, skupno 701 komad. Prodanih je bilo 287 goved in 2 konja, od tega za izvoz 67 v Avstrijo in 16 za Italijo. Kupila je bila precej živahna, vendar so cene malo padle, ker primanjkuje krme. Povprečne cene so bile: debeli voli za kg žive teže 7.50—8.25, poldebili 7—7.25, plemenski 6 do 6.50, bikli za klanje 5—7, klavne krave, debele 6—6.50, plemenske 4.25—5, klobesarice 3—3.50, molzne in breje 4.25—5.50, mlada živina 6—9 Din. Meso: govedina 9—19, teletina 10—20, svinjina sveža 10.50—12.

Litorale ustavila plačila. Danes se po Zagrebu širile govorice, da je Banka i štedionica za Primorje (na kratko „Litorale“) na Sušaku prijavila konkurz a 60 milijoni dinarjev pasiv in da je državni pravdnik v Ogulinu že izdal nalog, naj se ravnanje teku denarnega zavoda zapre. Renica je, da je eden upnikov stavil sodišču predlog, naj se otvori konkurz nad banko. Sodišče je proglasilo odločljivo prepoved. Konkurnza preiskava je v teku. Vse druge govorice so neresenice. Po naredbi sodišča je banka včeraj ustavila odsvojilna izplačila. Italijanski upniki so zaprosili okrajno sodišče na Reki, naj dovolj tamošnji podružnici banke moratorij in naj se imenuje komisar v osebni njihovega zaupnika Marka Ghelietich. Upniki so imeli že več konferenc, na katerih so razpravljali o korakih, ki naj se store v svrhu sanacije banke.

Zanimanje inozemstva za slovensko industrijo. Inozemski kapitalisti se zelo zanimajo za tekstilno in kovinsko industrijo v Sloveniji. S pomočjo tujega kapitala se snujeta dve novi tekstilni tovarnici, od katerih bo ena izdelovala tudi nogavice. V tekstilni industriji v Sloveniji je bilo leta 1924. zaposlenih približno 3000 delavcev, leta 1925. pa že 4000. Letošnje leto je bilo zaznamovano v tem pogledu nov porast in je sedaj zaposlenih v teh podjetjih okoli 4800 delavcev. Iz tega se najbolje vidi, da uspeva pri nas ta panoga industrije.

Novo strokovno obrtno in trgovsko šole. V smislu odloka trgovskega ministra dr. Krajača je začelo ministrstvo za trgovino in industrijo izvajati zasnovani program glede otvarjanja novih strokovnih šol in trgovskih akademij. Od obrtnih šol je otvorena šola v Tuzli, ki je zamišljena kot temelj bodoči srednji tehniški šoli v tem mestu. Otvorjena je bila tudi obrtna šola za obdelovanje lesa v Debru. Vrše se že tudi priprave za otvarjanje drugih takih šol. Še pred začetkom novega šolskega leta se otvori v Sarajevu obrtna šola za pletenine in tekstilno pletenje. Ta šola naj ima namen, vzpostaviti mladino za to panogo gospodarstva. Glede otvarjanja trgovskih akademij je sklenjeno, da imej ta bodoči proračun in finančni zakon potrebne kredite in odredbe, po katerih naj se dosežanji trgovski šoli v Mariboru in Bitolju dvigneta na stopnjo trgovskih akademij. To se bo vsekakor zgodilo še tekom prihodnjega šolskega leta.

Obrtno - industrijski muzej v Splitu. Trgovinsko ministrstvo je sklenilo, dotirati srednjo tehniško šolo v Splitu s 50.000 Din za ureditev obrtno - industrijskega muzeja, ki je prideljen temu zavodu. Minister bo predlagal vladi, naj ta kredit odobri.

Fordova tovarnica avtomobilov v Jugoslaviji. Pisali smo že, da namerava Američan Henry Ford, največji tovarničar avtomobilov na svetu, osnovati v naši državi veliko tovarnico avtomobilov in zaposliti izključno le domače moči. Seveda bodo v začetku vodili delavci iz Amerike, dokler se domači ne privadijo specialnega dela. Sedaj je dr. Laza Marković predložil prošnjo Forda trgovinskemu ministrstvu za potrebno dovoljenje. S tem je zadobila Fordova namera konkretno obliko.

Za enako poslovanje na zagrebški in beograjski borzi. Z ozirom na številne napade časopisja glede neenakega poslovanja na borzah v Zagrebu in Beogradu, dela sedaj finančno ministrstvo na tem, da se poslovanje izenači. V tem smislu bo stavljen predlog, da se na obeh borzah uvede isti delovni čas in da se tudi uvede enotne uzanje. Šele potem bo mogoče pravilno določevanje tečajev in intervencija Narodne banke.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 30. julija t. l. ponudbe za dobavo 280 kg ležišne volne iz bele bombaževine, 12 komadov bekrnih kotlov in 5 komadov Lutzovih peči in dimne cevi; do 3. avgusta za dobavo raznega materiala za signalno sekcijo in 1500 komadov lesenih podložnih plošč; do 6. avgusta za dobavo 400 komadov žarnih mrežic za Helioforke. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem oddelku te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Kakanju sprejema do 29. julija ponudbe za dobavo 2500 kg železov za tračnice, do 31. julija raznih jermen

in do 2. avgusta za dobavo 20.000 kg živega negašenega apna. — Direkcija državnega rudnika v Maslovu sprejema do 1. avgusta ponudbe za dobavo 200 kg masti za jamske vozčke. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 31. julija ponudbe za dobavo 130 m³ jamskega lesa, do 2. avgusta za dobavo 11 komadov železnih oken in 1 železnega nosilca in do 7. avgusta za dobavo 2000 kg bencina. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 20. avgusta ponudbe za dobavo 400 m jeklenih vrvi. — Vršile se bodo naslednje ofertne licitacije: Dne 7. avgusta pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 420.000 kg ovs; 7. avgusta pri intendanturi Vrbaske divizijske oblasti v Banjaluki glede dobave 224.500 kg ovs; za garnizije Vrbaske divizijske oblasti. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled. — **Stedenje in prihodnji državni proračun.** Ministrski predsednik Uzunović je sporočil vsem ministrom, naj pri sestavljanju proračuna za leto 1926./27. upoštevajo dejstvo, da so poslednje poplave povzročile ogromno škodo in da se nahaja sedaj naše poljedelstvo v silno težavnem položaju. Predsednik vlade priporoča zato ministrom, naj svoje izdatke znižajo najmanj za 10 %.

Brzojavne izdatke z Madžarske. Poštni minister je izdal naredbo, po kateri se odsej določa pristojbina v brzojavnem prometu z Madžarsko na 16 zlatih santimov od besede. Od tega zneska odpade po dogovoru med Jugoslavijo in Madžarsko na vsako državo polovica. Novinarske brzojavke imajo 50 % popusta te pristojbine.

Povišanje avstrijske uvozne carine. Ker se je zadnji dve leti dvignila v Avstriji produkcija rži in ovs, tako da krije sedaj sama svoj konzum, je avstrijska vlada sklenila zvišati uvozno carino na rži in ovs za dve zlet kroni, t. j. 24 do 28 šilingov za stot.

Borze

27. julija.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupijski zadkučki.) Vrednote: investicijsko 72.50—73.50, Voja škoda 300—400, zastavni in komunalne Kranjske 20—22, Celjska posojilnica 193—195, Ljubljanska kreditna 175 do 195, Merkantila 90—94 (90), Prastredona 886—870, Slavenska 50—60, Kreditni zavod 165—175, Strojne 112—115 (112), Vevče 102—100, Stavbna 55—55, Sešir 103—100. — **Blago:** Zaključek: les: hrastovi frizi različne dimenzije, fco vagon naklad, postaja 0—1000; jambori od 7—16 m, fco meja 0—200; hrastove vozovne deščice, 2.65 m in 2.85 m, fco meja 1180—0; smrekovi hodi od 25 cm naprej, fco naklad, postaja 190—0; tram 3/4 do 4/5, suhi, fco meja 0—285; remelnji in polremelnji, 50/60, 60/60, 100/100, 35/70, fco meja 0—580; bukovske deske, parali, obrobli, od 27—100 mm, fco meja 0—580; hrastovi hodi zdravi, od 3 m naprej, brez velikih grč, od 60 cm prem. napr., media 60 cm, fco Sušak 800—0; I-povi hodi od 40 cm naprej, od 2 m dolž naprej, čisti, fco meja 540—0; poljski pridelki: pšenica, fco vagon naklad, postaja 0—315; pšenica nova, za avgust, fco naklad, postaja 0—270; korusa, fco vagon naklad, postaja, 2 vagona 190—165 (165); otrobi srednji, fco slov. postaja 0—155; oves novi, fco nakl. post. 0—160.

ZAGREB. Dinar se je v Curihu obdržal na svoji včerajšnji višini na povprečnem tečaju 9.115. Pariz in sponoredn z njim Italija kažeta zopet majhno oslabiljenje. Dočim se je frank včeraj povzpela v Curihu na 13.20, je danes dopoldne zopet padel na 12.80. Lira je nazadovala od 17.05 na 16.95. Na naši borzi je nazadovala Pariz za 5 točk in je trgoval po 145, včeraj pa po 150. Lira je vsled močnejšega povpraševanja ostala nespremenjena na tečaju 187.625. Prometa je bilo v devizi Dunaj 134.000, Berlin 12.000, London 15.600, New York 9800, Pariz 69.600, Praga 720.000, Trst 329.000 in Curih 109.000. Vsega prometa skupaj je bilo za približno 9.2 milijona dinarjev. — **V e f e k t i h** so bili bančni in industrijski papirji ob neznamnem prometu nespremenjeni. Tudi Voja škoda je nespremenjena. Začela se je trgovanje po 800, zaključila pa je notiranje na včerajšnji višini 298. Za ultimo septembra se je trgovanje po 305, za december pa po 314. — **Notirale** so devize: Dunaj izplačilo 799.27 do 803.24, ček 799.15—803.15, Berlin 1349.25 do 1353.25, Bruselj 145—148, Italija 187.01 do 188.21, London 275.05—276.25, ček 275.036—276.237, New York 56.466—56.766, Pariz 144—146, Praga 167.38—168.38, Curih 1094.80—1098.80; valute: lire 187—0, dolarji 56.0375—56.3375, češkoslovaške krome 0—107; efekti: državni: investicijsko 73 do 74, Voja škoda 297.50—298.50, za avgust 299—301, za september 305—306; bančni: Eskomptna 100—100.50, Litorale 0—9, Poljo 15—15.50, Hipo 55.50—56, Jugo 93 do 93.50, Ljubljanska kreditna 175—0, Mednarodna 70—0, Obrtna 55—57, Prastredona 867.50—872.50, Etno 95—100, Slavenska 50 do 52, Srpska 130—131; industrijski: Dubrovačka 300—310, Ljvonaica 0—185, Seferna 265—270, Narodna žumska 17—0, Našička 0—19, Gutmann 195—205, Slaveks 117—0, Slavonija 31.50—32, Eksploatacija 10—15, Trbovlje 340—345, Union 300—340, Danica 59—0, Vagon 45—48, Vevče 103 do 105.

BEOGRAD. Devize: Pariz 136—138, London 275.45—275.50, New York 96.58 do 96.59, Milan 185.50—186, Budimpešta 167.70 do 167.80, Dunaj 800.50—801, Budimpešta 795 do 797, Berlin 1349.50—1350.50, Curih 1095.75—1096.50, Bruselj 143—148, Amsterdam 2283—0, Bukarešta 25.50

Iz življenja in sveta

Svetovni teozofski kongres na Holandskem

V bližini mesta Ommen na Holandskem se vrši te dni teozofski kongres. Mesto je povsem izpremenjeno; na tisoče in tisoče je prišlo vanj tujcev vseh mogočih veroizpovedovanj. Prišli so na kongres mednarodnega reda, ki se imenuje »Red Iztočne Zvezde«.

Med gosti so kristjani vseh barv, od katolikov do protestantov in pravoslavljanih, budisti, mohamedanci ter prostozidari, ki so se zedinili pod geslom: Dolžnost med posameznimi verskimi sektami, proč z verskimi privilegiji!

Kongresu, ki se je pričel 24. t. m. in bo trajal en teden, predseduje Indijec Krishnamurti, o katerem so listi že mnogo poročali. Glasom nauka »Reda Iztočne Zvezde« velja Krishnamurti za predhodnika »Velikega Učitelja«, ki ima priti. Med predavatelji, ki bodo na kongresu prečitali svoje razprave, je mnogo svetovnih imen. Med drugim bo predavala tudi gospa Annie Besant iz Ajdarja v Indiji, predsednica tamonjske teozofske družbe.

Prostor, kjer kampirajo udeleženci kongresa, je opremljen z vsem modernim komfortom: z vodovodom, električnim tokom in z vsemi higienskimi uredbami. Sredi šotorišča so zborovalci postavili poseben, velik šotor, kjer se vrše zborovanja ob vsakem vremenu.

Življenje za sina

Tragična smrt tržaškega brodolastnika Oskarja Cosulich.

Kdor je imel kdaj opraviti s Trstom, pozna gotovo ime paroplovne družbe Cosulich, družbe, ki se je mogočno razmahnila že pred vojno in je bila znana daleč izven mej bivše Avstrije. Že tedaj so imeli Cosulich velike prekoceanske ladje, s katerimi so prevažali potnike in blago iz Trsta v Ameriko in drugod po svetu. Pravijo, da so samo njihove ladje prevozile vsako leto nad tisoč stošotnikov. Trdka Cosulich, katero sta osnovala dva brata, pa je imela svojo dušo v Oskarju Cosulichu, tržaškem veleindustrijalcu, voditelju in prvemu lastniku Cosulicheve družbe.

Letošnje poletje je odpotovala Cosulicheva rodbina v Portorož blizu Trsta. Tam je uživala mir in morski zrak. Cosulich, ki ga niso nikoli minile skrbi za prosope podjetja, ter je po drugi strani zelo visel na lastnem družinskem ognjišču, je prihajal vsak večer iz Trsta v Portorož, kjer sta mu bila žena in štiriletni sinček. Zvečer se je družina navadno vozila z motornim čolnom po morju. To ji je nadomestovalo dnevni izprehod, ki je v Portorožu lepši na morju kakor na kopnem.

Toda nesreča nikoli ne počiva. Cosulichev sinček je bil zelo živahen deček in ni miroval nikoli. Oče ga je imel zelo rad in ga je vsak večer vzel s sabo v čoln. Tako tudi takrat. Otroku pa je bil posebno razigran ter ni hotel poslušati opominov. Naenkrat se je nagnil čez rob motornega čolna, zgubil ravnotežje in se prekucnil v morje. Sledil je preplašeno krič matere, ki se je zbal, da ji sinček utone. Cosulich se je takoj zavedel nevarnosti, ki je pretila življenju njegovega otroka; in v veliki očetovski ljubezni je brez pomisleka skočil v morje ter plaval za detetom, hoteč ga vloviti z rokami ter ga vrniti materi, ki je s strahom zasledovala dramo v valovih in gledala obupno borbo moža z valovi.

Kljub temu, da je bilo morje mirno in Cosulich dober plavalec, pa se mu ni posrečilo rešiti otroka z lahkoto, kakor je mislil. V mrzli vodi je Cosulich zvil srčni krč. Posledice tega napada so bile, da oče ni mogel otroka dvigniti iz vode. Mati je ves ta čas stala v motornem čolnu in klicala na pomoč. Slednjič sta res odrinila dva čolna ob brega; v prvem je bil neki zasebnik, v drugem pa neki ribič. Slednjemu se je posrečilo oti morskim valovom štiriletnega dečka, dočim je ostal Cosulich v vodi. Šele ko sta bila mati in sinček na varnem, se je ribič odpravil po Oskarja Cosulich.

Žena in evropski zakoni

Sotrudnik pariškega »Tempsa« je zbral zanimive podatke o pravnem položaju žene v raznih evropskih državah. Povod za objavo teh podatkov je novi danski zakon o pravni situaciji žene, zakon, ki je izzval v evropskih deželah splošno kritiko in mnogo opazk.

Na Danskem je imela žena do danes v družabnem življenju iste pravice kakor moški. Pa tudi v državnem življenju ni bila skoro prav nič zapostavljena za možem. Imela je volilno pravico v administrativnih in političnih zadevah in pravico izvrševanja vseh poklicev, izvenjski vojaški, duhovniški in sodniški poklici. Po novem zakonu ima iste dolžnosti. Zakon določuje celo natančneje, kakor doslej, da oba zakonska tovariša razpolagata s svojim imetjem, radi tega pa morata drug drugemu pomagati, kadar je sila. Če mož najme posojilo, mora poleg drugih garantov jamčiti tudi žena za poravnavo dolga. Po novem zakonu se morata tudi mož in žena skupno sporazumeti glede razvedbe braka in glede razhoda v skupnem življenju, po poldrugem letu zakona. Šele po 18 mesecih se proglasi na Danskem zakon za razveden in če eden izmed zakonov nasprotuje razvedbi, se stvar lahko vleče in zavleče v neskončnost.

Cosulich. Z veliko muko ga je prinesel na breg, a ko so mu potipali žilo na zapetju, se je izkazalo, da je mož jedva še pri življenju. Naporno plavanje in dolga borba z valovi je bila izčrpala njegove moči in nastopila je srčna kap.

Na bregu v Portorožu so se zbrali tamkaj navzoči sorodniki, ki so poklicali strokovnjake, lekarnarja, ki je bil slučajno pri rokah, in zdravnike. Ti so poskušali storiti vse, a so imeli pri vsem smolo. Oskar Cosulich ni dal od sebe nobenega znaka življenja, pomagati mu ni mogel nihče več. Neki letalec je celo letel v Trst po odličnejšega primarija, a tudi ta je prišel prepozno. Srce veleindustrijalca je nehalo biti, njegovo telo je bilo že mrtvo in mrzlo.

Ko so zdravniki konstatirali smrt, se je raznesla vest o tragičnem dogodku z bliskovito naglico daleč naokoli. Proti Portorožu so začeli vršati avtomobili in zvečer je prispel mrtvaški voz, ki je naložil pokojnikovo truplo ter ga odpeljal v Trst, kjer so ga položili na mrtvaški oder. Pokopljejo ga danes.

Smrt Oskarja Cosulich je izzvala veliko pozornost. Mož je bil relativno mlad, zavzemal pa je v tržaškem trgovskem svetu tako odlična mesta, da se je ogrnil ves Trst v črne zastave. Tragično preminuli pokojnik je bil podpredsednik Trgovsko-obrtnice zbornice v Trstu, član mnogih denarnih zavodov, upravni svetnik številnih paroplovnih družb itd. Da se je promet zadnja leta v Trstu temeljito popravil in dvignil, je v nemali meri zaslug njegove agilnosti. Njegovo ime je bilo tudi močno znano širom slovenske zemlje, saj so se naši izseljenci večinoma vozali z njegovimi parniki iskati sreče onstran oceana.

Smrt radi letalske bombe

V južnem delu Češke blizu Strakonice se je pripetila te dni težka nesreča. Eskadra zračnega brodogoja češke vojske je manevrirala v okolici Horazdovic ter se je pri vajah posluževala tudi letalskih bomb. Manevri so bili predpisani na natančno določenem ozemlju, toda nesreča je hotela, da je neki pilot izgubil orijentacijo in prekorčil mejo rezervirane cone.

Tako se je zgodilo, da je letalec vrigel smrtonosno bombo v bližini vasiče Chlupin na neko njivo. V tistem času sta bila na njivi pri poljskih delih 18 letno dekle Marija Sejkpa in njen oče. Po naključju je priletela bomba baš v njuno bližino, eksplodirala z močnim treskom in se razletela. Drobci so zadeli očeta in hčer in so dekletko poškodovali, da je obležala na mestu mrtva. Tudi kmet Sejkpa je bil nevarno ranjen in so ga morali prenesti v bolnišnico, kjer se sedaj bori s smrtjo.

Nezgod, ki je vsega obžalovanja vredna, se je pripetila docela nenadano, za to je v vsej okolici povzročila tem večjo potrtost. Praško vojno ministrstvo je že poslalo na mesto nesreče posebno komisijo, da natančno prouči dogodek. Ubito dekletko so pokopali na državne stroške in tudi težko ranjeni kmet se leči na račun čl. vojaške uprave.

Roman in njegovi avtorji v podnajemu

Neki francoski pisatelj se je pogodil s listom, pri katerem je stalno sodeloval, da mu napiše roman, ki bo zelo zanimiv po vsebini ter napet v dejanju. Zahteval je za svoje delo primeren honorar, in lastništvo lista je pristalo na to, da dobi mož od vsake vrste en frank.

Pisatelj je tič. Zelo praktičen, toda še bolj zaposlen človek. Začel je iskati pomočnika, ki bi ga razbremenil pri delu in je kmalu našel siromašnega tovariša, kateremu je prepustil pisanje romana po lastnih direktivah, ter mu je plačal za to delo 30 centimov od vrste. Roman je izhajal, se zapletal in razpletal, bil je napeto pisan, in ljudje so ga požirali. Zgodilo se je pa, da je pisateljev tovariš težko obolel. Avtor, ki je bil sklenil po-

godbo s časopisnim podjetjem, se je zbal, da bo strašno blamiran, če kolega umre, ter je takoj kar mogoče hitro na njegov dom. Našel ga je že v zadnjih vzdihljajih in se ni mogel z njim dominiti, kako je treba stvar razviti naprej, da ne bo sramote. Lahko si mislimo, kako se je oddahnil, ko mu je umirajoči hrope priznal, da pravzaprav ni pisal romana on sam, temveč neki drugi pisatelj, katerega je bil najel, on, najeti avtor, ter mu je plačeval za njegovo delo po 5 centimov od vrste. In ta revež je imel že roman spisan do konca ter ga je v celoti izročil uredništvu. Slavni mož, čigar ime je nosil roman, pa se je neprijetno obrisal pod nosom.

Tako čitamo v listih in pri tem mislimo na pasje dneve, ki so ponekod nastopili z izredno efektnostjo...

Madžarski ponarejevalci silijo iz ječe

Iz Budimpešte prihaja vest, ki dokaj čudno zveni in bje na uho vsakomur, ki ima še nekoliko pravnega čuta. Obsojeni princ Windischgrätz pripravlja veliko vlogo na madžarsko justično ministrstvo, v kateri bo zahteval, da ga nemudoma izpustijo iz ječe ter odredijo kvečjemu konfinacijo na posestvu. Toda ne samo princ Windischgrätz, tudi bivši policijski šef Madžarske, Emerik Nadossy, ima iste skomine po svobodi. Razlikuje se od Windischgrätz samo v tem, da utemeljuje svojo zahtevo po izpustitvi iz državne ječe s svojim zdravjem, katero mu je temnica baje zrahljala.

Stvar je seveda zbudila veliko zanimanje v vseh krogih javnosti in pred kratkim so novinarji obiskali justičnega ministra Pesthyja ter ga vprašali o tej zadevi. Pesthy se je namrdnil, nato pa je odgovoril, da on ne nagovarja Windischgrätz, naj vložijo prošnjo take in take vsebine, pač pa jo bo moral vzeti v pretres, če mu jo dostavi. Iz tega odgovora se splošno sklepa, da je madžarski ministrski svet že v naprej pretresal vprašanje in da bo Windischgrätz osvobodil še tiste malenkostne kazni, katero mu je naložilo sodišče za njegova falzifikatorska dejanja.

Izreden gledališki uspeh

1750 predstav tekom štirih let v enem gledališču!

Neko newyorško gledališče je slavilo ta mesec 1750. predstavo komedije »Abie's Irish Rose«. Avtor komedije je Anna Nichols.

Tisoč sedemsto in petdeset predstav istega komada je kaj lep uspeh, zlasti še, če pomislimo, da je bil ta rekord dosežen tekom štirih let v enem gledališču! A to še ni toliko čudovitega na stvari; nenavadno je, da je mis Nichols, ki je komad napisala pred petimi leti, hotela napraviti iz njega — tragedijo. Bila je angažirana na nekem malem podeželskem odru; nekega dne je umetnik, svojim kolegom, prečitala najdramatičnejše mesto iz svoje tragedije. A glej; auditorij se ni zjokal, temveč je bušil v glasen smeh. To je pisateljico pripravilo do razmišljanja, izpremenila je ponekod dikcijo, zamenjala solzavost z veselostjo, vse skupaj opilila — in je izdala komedijo »Abie's Irish Rose«. Dosegla je uspeh, ki bi ga s tragedijo lahko čakala do pozne starosti. Nprestano štiri leta igrajo že njen komad na newyorškem odru, in publika se zabava vedno znova in znova. Seveda je tudi materialni uspeh njene komedije v skladu s številom predstav. Pravijo, da je mis Nichols dobila na tantijemah doma tri milijone dolarjev (170 milijonov dinarjev)!

× Morski pes v kopalnici. V kopalnici Barazze blizu Genova se je pripetil slučaj, ki je izzval med ondnotnimi kopalnicami gosti splošno paniko. Nekega mladega moža iz Milana po imenu Angela Casellata, je pograbil pri kopanju morski pes ter ga potegnil v globino. Nesrečnež se je kopal izven omejene cone z nekim svojim prijateljem, ki sploh ni utegnil misliti na po-

kazov, da je ženin zaslužek neobhodno potreben za zakonsko in družinsko življenje.

Na Španskem velja načelo, da mora mož ščititi ženo, žena pa se mora porokoriti svojemu možu. So pa tudi nekatere olajšave, med katere spada zlasti določilo, da žena ni primorana slediti svojemu možu, če se ta izseli v kako tujo državo. Na Portugalskem je braki zakonik približno isti, kakor na Španskem, razlikuje se od zadnjega samo po tem, da je ukinjena neobčajna klavzula, ki je bila še do nedavna veljavna, in ki je določala, da žena ne sme izdati nobene knjige, katere ni pregledal in odobril njen zakonski mož.

Na Bolgarskem ne velja še noben meščanski zakonik, tam je ženitev oziroma možitev religiozen čin, v katerega se oblast ne vmešava. Zakonodajalci sovjetske Rusije glede zakonskega življenja je znana. Bračno življenje je tam osnovano na načelu popolne enakosti moža in žene in to določilo se je izkazalo doslej kot vrlo praktično. Drugače kakor v naši Evropi pa je v ameriških Zedinjenih državah. Tam je 48 držav in 48 zakonikov, ki v glavnem določajo, da ima Američanka iste pravice kakor Američan, pred katerim ima še to prednost, da ga ni dolžna niti poslušati, niti mu slediti.

moč, temveč je sam pogumno odplaval nazaj na breg, svojega prijatelja pa prepustil žrebu morske zverine. Panika v Barazze je bila tako velika, da se vsakdo boji stopiti v morje.

× Italijanski narodni kruh. Iz Rima poročajo, da so v Italiji v najkrajšem času uvede enoten narodni kruh, s katerim bo

skušala fašistovska vlada rešiti problem takozvane žitne bitke. Agitacija za narodni kruh je že danes vsesplošna in Mussolini je ukazal, da mora oditi posebno v južne kraje Italije 150 predavateljev, ki bodo ljudstvu pojasnjevali ta ukrep. Na jugu se je namreč bati pobun in odporov.

Ob 15 letnici središkega Sokola (1911 — 1926)

Z radostjo in ponosom se spominja letos, ob petnajstletnici središkega Sokola, vsak njegov član onih dni, ko so danes dejoma že pokojni središki bratje zvali skromno gnezdo, iz katerega je poletel v smelem poltu središki Sokol v solčne vedrine za takrat še daljnimi cilji sokolske ideje. Bili so to veliki in solčni dnevi: veliki po oni težki in mučni dobi, ko je bila vkovana moč in sila našega naroda v železne sponi avstrijskega nasilja; svetli po slavni borbi, ki jo

do formalne ustanovitve društva. Brez primerne telovadnice, brez pravih lokalov, materialne težkote vsake vrste so ovirali delavnost; kljub temu se je društvo razvijalo; po skednjih je vzel prvi načelnik, sedanji starosta, prve redovne vaje, v »Zrebnaric, konjskem hlevu, je izvežbal drugi načelnik, br. Polarič, prve telovadce; istotam so se vršile prve družabne prireditve. V drugi polovici aprila l. 1911. se je vršil že v Središču zlet celjske sokolske župe; s to priredit

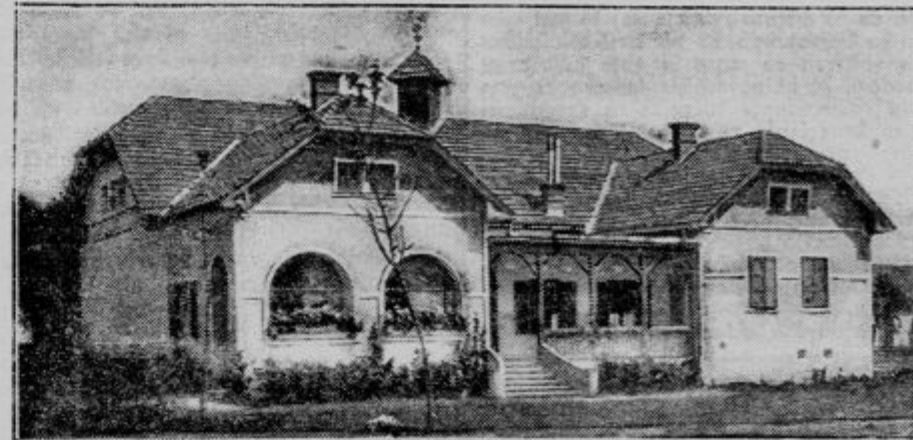

† Srečko Dogša, prvi starosta.

Franjo Kočever, sedanji starosta in največji dobrotnik društva.

je bil naš narod za svoje pravice. Središki narodnjaki so stali v tem boju vedno v prvih vrstah. Z radostjo in ponosom nam sili spomin nazaj na dan, ko se je zbral cvet srediških narodnjakov, ogret od prvih žarkov oznanjujoče se svobode, v posebni sobici gostilne Zidarič, na ustanovni zbor Sokolskega društva. Bilo je to 22. vinotoka l. 1911. Srečko Dogša, prvi starosta, Franc Salda, podstarosta, Stanislav Dogša, Matija Ivanuš, Ivan Kolarič, Josip Šinko, Jakob Klemenčič, danes že vsi pokojni; nadalje Rup. Borko, Julij Borko, Stanko Grivec, Ljudevit Muzek, Anton Kolarič, Matej Veselko, Jakob Zadravec, Josip Zidarič in Franjo Kočever, sedanji dolgoletni starosta, to so imena ustanovnikov središkega Sokola. Ze davno prej

Sokolski dom v Središču ob Dravi

je bil ustanovljen Sokol v Varaždinu (1877), mnogo prej v Ljutomeru Murški Sokol (1903), leto dni prej Sokol v Ormožu. V njih kolo stopi še središki, rame ob ramenu z njimi se poda v težko borbo; v borbi sklene z njimi čvrste vezi bratske vzajemnosti. V zgodovini središkega trga kot obmejne kraja na bivši granici avstro-madžarski, je očitno obeležena nota slovensko-hrvatske vzajemnosti. Vsi naši starejši širji in ožji rojaki s Stankom Vrazom vred so se izkolali na Hrvaškem. Ta vzajemnost in ti tesni stiki z brati Hrvati — nekaka predhodnica jugoslovenske narodne misli — prihaja vedno znova do jasnega izraza tudi v petnajstletni zgodovini središkega Sokola, ki je, na pragu hrvaških domov, že od nekdaj občutil vso prisrčno in iskreno ljubav bratskih nam hrvaških src.

Na to pobratimstvo je gledala z vso strogostjo nasilna avstrijska oblast in ga zatirala, kjer je le mogla. Tu naj bo kot značilna omenjena samo ena epizoda iz dolge vrste narodnih bojov.

Na dan 10. rujna 1905. je priredil varaždinski in ljutomerski Sokol javen nastop v Ormožu na svečanosti ormoške Citalnice. Ormoški in ptujski nemčurji so ukrenili vse, da preprečijo to narodno slavo. Uspeša je njihova intervencija v Gradcu in nastop je bil prepovedan. Radi tega je poslal Murški Sokol delegacijo na Dunaj, da vložijo protest pri avstrijski vladi. Delegacija je s svojim protestom uspešla, nastop Sokolov v Ormožu je bil dovoljen. Varaždinski Sokol je korakal čez Vinico proti Ormožu in hotel čez dravski most v četverostopih v mesto. Okrajni glavar ga je ustavil na mostu in mu zabranil pohod v mesto. Hrvatje se niso dali odpraviti. Prišlo je do ogorčenih protestov in celo do spopada. Viharne demonstracije z obeh bregov Drave. Na eni strani bratje Hrvati, na drugi strani množica Slovencev, v sredi na mostu eksponent avstrijske oblasti s številnimi orožniki. Z bajonetmi so hoteli preprečiti hrvaško — slovensko bratstvo. Končno je vendar dovolil okrajni glavar vstop v mesto, toda ne v krogih. Sokoli so morali čepice skinit, zastavo zviti, surke zapeti, da se ne bi videla rdeča srca, ki je bodla v oči narodne renegate. Obhod po mestu so prepovedali, sokolska telovadba in cela narodna svečanost pa je vendar krasno uspeša.

Na tej slavnosti številno navzoči Središčani, ogorčeni nad takim nasiljem, so sklenili, da ustanove Sokola v Središču. Zamisel ustanovitve središkega Sokola sega v ta čas, pod težo razmer pa je zastajalo pripravljalno delo in šele leta 1911. je prišlo

svojih srih. Ni trajalo dolgo izza Ruš in prvi strel iz Kalimegdana so oznanili — svetovno vojno. Starostu središkega Sokola so odgnali orožniki v ječo v Gradcu, kmalu za tem kapelnika sokolske godbe br. Fr. Serajnika. Vojne strahote začnejo, ranjena so sokolska krila, raztepena je središka sokolska jata. Utihnile so sokolske godbe, ki je zvala brate in sestre na sokolske zборе; utihnile sokolske veselice, ni bilo več javnih nastopov.

Središko sokolsko gnezdo je ostalo prazno in pusto, samo v srih razpršenih Sokolov je ostala vera, da bodo minuli temni dnevi in da za njimi pride solnce svobode. V tej veri v zmago narodne misli so čakali Sokoli dolga leta v neznoznem trpljenju in v tihih hrepenenjem v srcu, težko prenašajoč vse ono strašno in očajno, kar je leglo na narod in človeštvo. Le tu in tam je dovolila usoda, da se jih je sešlo nekoliko doma, tako tudi središkim, da v gostoljubni hiši sedanega br. staroste proslavijo n. pr. padec Premysla. Brat Srečko Dogša je umrl po dolgem trpljenju v praških ječah in še danes trohni njegovo truplo v tujini in čak, da ga prenesejo v domačo grudo, br. Stanislav Dogša, br. Dečko, medicinec, izboren telovadelec, in še nebroj drugih so padli na bojnih poljanah.

Prišlo je leto osemnajsto, prevrat, osvobojenje, Jugoslavija. Po dolgih letih so se našli oni, ki jim je prizanesla usoda, doma v bratskem kolu in pri skupnem delu na sokolski njivi. Središki Sokol se je vzdignil znova, tokrat k zmagovalnemu poltu v novo in lepše življenje. V svobodni domovini se je naglo razmahnilo sokolsko društvo v Središču; nihče več ne more ustaviti Sokolu polta v svobodno poljane novoosvobojene domovine. Obnavljajo se bratški stiki s sosednimi društvi.

Na Vidovdan l. 1921. se je izvršilo slovensko polaganje temeljnega kamna za Sokolski dom; največji zaslug za zgradbo ima poleg sedanega staroste br. dr. Tavčar. Danes stoji Sokolski dom ves med cvetenjem in zelenjem, ponosna stavba sredi središkega trga, žarišče in torišče vsega našega kulturnega in družabnega življenja. V svojem lepem gnezdu zdaj jača središki Sokol svoje mlade borce in jih pripravlja, veren svoji tradiciji, ponovno za boj, da izvojuje končno zmago nad vsem onim, kar je ostalo in se še pojavlja mračnega, neiskrenega, nedoslednega, nesokolskega v našem lepem, v našem ponosnem, v našem dragem Središču. Br. starosta, bratje in sestre, ob petnajstletnici Vašega društva — sokolski: Zdravo!

Tri tiskovne pravde

zraz «Čuk» je uvrsta. — Škofja pravda. — «Pop». — V Sloveniji prva obdobja novinarja na zaporno kazen.

Ljubljansko deželno kot kazensko sodišče je imelo večer vroč dan. Od 8. zjutraj do dveh popoldne je sodil senat gg. vss. Mladič, vss. Antloga, Hutter in ss. Gradnik, popoldne od 4. pa do sedme zvečer skoraj isti senat, le četrtga votanta je zamenjal g. s. Petelin. Predpoldanska partija je imela vrsto § 104. skz. in sličnih pregreškov, o katerih poročamo v tekočem drobnem poročilu iz sodne dvorane. Popoldnski senat je pa imel posla s tremi tiskovnimi pravdami.

Radi nekega dopisa iz St. Vida je bil obtožen odgovorni urednik «Jutra», kateri ni hotel dopisnika izdati in je odgovornost prevzel sam. V dopisu govori dopisnik o zadnji priveditvi o priliki nekega klerikalnega prosvetnega društva in jo imenuje «Orlovsko polomijado», v poznejšem pasusu pa uporablja izraz «čukarija». Radi obeh izrazov je tožila «Jugoslovanska Orlovska Zveza» v Ljubljani. Razprava je bila kratka. Branitelj odsotnega obtoženca je uveljavljal, da izraz «čuk» ni psovka in žaljiv, marveč da je šaljiv priimek, ki izhaja od ustanovitelja Orla kaplana, sedaj župnika Čuka, čigar ime je prešlo na organizacijo po nekdanjem šaljivem listu «Osi». Dalje je uveljavljal, da je po čl. 55. zakona o tisku nemogoče tožiti za uvrsto, marveč samo za kleveto, kjer ni imenovana oseba, na katero se nanašajo uvrste. Senat je vključ temu našega urednika obsodil na kazen 2500 Din in objavo sodbe, smatrajoč izraz za uvrstitev, ter tožečo Zvezo za le-gitimirano k tožbi. Branitelj je prijavil žalbo (ničnostno pritožbo tiskovnega zakona). O stvarnem in formalnem vprašanju bo zadnjo besedo izreklo najvišje kot kasacijaško sodišče v Zagrebu.

Nato je pričela razprava v svojočasno vloženi tožbi škofov dr. Saviča in dr. Jegliča proti odgovornemu uredniku «Slov. Narod», radi očitkov, da so jugoslovanski škofje v Rimu nastopali škodljivo za narodne in državne interese, in sicer v vprašanju glagolice in konkordata, zavoda sv. Jeronima, kraljeve slike, naše državne zastave in stanovanja našega poslanstva v Rimu, in sicer tako škodljivo, da je naša delegacija bila od zastopnikov Vatikana opozorjena na to neobjektivnost naših lastnih državljani. Toženi urednik je nastopil obširen dokaz resnice. Žal, da je zunanje ministrstvo iz političnih razlogov odklonilo zaslišanje glavnih toženčevih prič, gg. delegata Janjica, načelnika Lanovića in poslanika Smoljaka, tako, da sta bila s strani toženca v preiskovalnem postopanju za slišana le dva svedoka, gg. dr. Zerjav in dr. Brezgar, za okolnost, da sta videla uradno poročilo poslanika Smoljaka in kakšna je vsebina tega poročila. (Njuno pričevanje doslej še ni bilo na javni razpravi prečitano in se zato še ne sme v listu objaviti.) S strani obtožbe pa so bili kot prič zaslišani vsi jugoslovanski škofje. (Tudi njihove izjave se še niso prečitale na razpravi.) Branitelj obtoženca je predlagal še zaslišanje novih prič, tako dveh beograjskih novinarjev ter monsignora Biasottija, bivšega direktorja zavoda sv. Jeronima v Rimu, ter kardinala Borgoncinija. Današnja razprava je bila posvečena formalnemu vprašanju, da li naj se te priče dopuste ali ne, in je po izvajanjih obeh pravnih zastopnikov senat sklenil, da se te nove priče dopuste in razprava v svrhu njihovega zaslišanja preloži. Posebnih zanimivosti razprava ni nudila, razven da je zastopnik tožiteljev s posebnim povdankom imenoval dr. Janjica za pravoslavnega popa, ki je zato nasproten tožiteljema in kot priča — manj verodostojen.

Kot tretja tiskovna zadeva je prišla v razpravo tožba univ. prof. dr. A. Šarka zoper Zvon. Bernota, urednika «Napreja». Ta je tožitelju očital, da za svoj proforski položaj ni sposoben, ker da je alkoholik in da je o nekem zdravem uradniku oddal napačno psihiatrično mnenje, češ, da je pacijent psihopat kverulant. Prvi tekst o ne-sposobnosti pa je bil naperjen zoper tožiteljevo izvedeniško mnenje o Hotku (mori-lec Josip Hotko je bil od tožitelja označen za simulanta, smrtna obsodba se je nato v Celju izvršila. Drug izvedenec je oddal mnenje, da imenovani ni simulant, marveč da je resno obolel odn. blaznen.)

Toženec g. Bernot je izjavil, da je svoj članek pazno napisal, in ponudi dokaz resnice, govori pa večinoma o škodi, katero povzroča alkohol na možganih. O stvari sami ne ve ničesar. Za obtožiteljev alkoholizem pa navaja kot priča le — sebe samega, obtožitelja samega in... policijo. Senat takšnega predloga ne more smatrati resno mišljenim, ga zavrne in po kratkem posvetovanju izreče obsodbo, da je toženi g. Bernot kriv pregreška klevete in se obsodi na 14 dni zaporne kazni in dvatisočdinarjev denarne kazni ter objavo sodbe, ter stroške. Pred objavo sodbe je toženi že odšel. (Ta odhod pomeni, da si pravdna stranka podaljša rok ničnostne pritožbe, ki se mora vložiti tri dni po dostavitvi

sodbe. Mesto ustmene sodbe se mora dostaviti pismena.) Avditorij je radi pozne ure bil pičel, le tri do štiri osebe očlega Bernotovega kroga. Ta razprava je bila v Sloveniji prva tiskovna, pri kateri je bil toženi radi klevete obsojen tudi v zaporno kazen, neizpremenjeno v denarno. Ker ne gre za politični delikt, marveč za obično kleveto, najbrže ne pride v uporabo nova določba o custodia honesta, tudi če bo ta sodba postala pravomočna.

Mariborski občinski svet

Maribor, 27. julija.

Nocoj se je nadaljevala 8. redna seja mariborskega občinskega sveta, ki je bila pretekli teden po revizijskem poročilu Mestne hranilnice in obsežni razpravi prekinjena. Za današnjo sejo je vladalo radi nadaljnjega sklepanja o spremembi pravil Mestne hranilnice med mariborskimi političnimi krogi, zlasti med radikalski in radikali veliko zanimanje. Zadnji pa niso prišli na svojo račun, ker je bilo vse to preloženo na tašno sejo. Občinski svet se je počel na javni seji samo s tekočimi zadevami odsekov, največ o stanovanjskem vprašanju in gradbenih zadevah mesta.

Pred odhodom na dnevni red je prečital župan zahvalo dveh društev za podeljene podpore. Društvo «Drava» pa je odklonilo znesek 1000 Din, ki je bil izročen nato ubožnemu mestnemu skladu. Socialisti so vložili pismeno interpelacijo, s katero pozivajo mestno občino, naj podvzame novo akcijo za zgradbo nove stanovanjske mestne hiše, ki naj bi se gradila preko zime in bila že gotova do 1. julija prihodnjega leta. Nadalje je vprašal občinski svetnik g. Ošlak (soc.) župana, kaj je resnice na raznih časopisnih vestih o krizi mariborskega gledališča in ako ne bi bilo umestno, da bi sklical župan tozadevno anketo. Ta predlog je župan sprejel. Na predlog župana je sklenil občinski svet proti glasovom socialistov, da se obravnava predlog kombiniranega predloga o spremembi pravil Mestne hranilnice v tajni seji.

Za socialno politični odsek je poročal g. Stabel. Občinski svet je odobril statute borze dela ter novi odbor mladinskega mestnega sveta in izvolitev mladinskih predstavnikov v vseh petih mestnih okrajih. Po poročilu referenta gradbenega odseka g. Tumpela o prošnji stavbenika Nekreta radi postavitve štirihi novih vil v Smetanovi ulici in o tozadevni potrebi izpremembi stavbenega načrta, se je vnela debata, nakar je bil sprejet predlog podžupana dr. Lipolda, da se na vsak način mora podprati privatna gradbena akcija vočleda velike stanovanjske krize in se je odobrila prošnja imenovanega stavbenika. — Mestnemu gradbenemu uradu se naroči, da izdela tekom dveh mesecev vse potrebne načrte in skice za novo mestno meščansko in ljudsko šolo na Ruški cesti. Med tem pa se podvzamejo koraki za potrditev tozadevne posojila.

Za finančni odsek je poročal dr. Jerovšek. Mestna občina je bila kupila bivšo Kiffmanovo hišo na Slomškovem trgu, katero je dala v dveletni najem finančnemu ravnatelstvu. Najem potече zadnjega januarja 1927. Kakor pa se je doznalo, je država odgovorila v eni dveh kupljenih hiš v Krekovi ulici stanovanja privatnim strankam in jih namerava uporabiti za nastavitve uradov. Z ozirom na to je bilo na predlog mestnega gradbenega urada sklenjeno, da se državi odpovedo lokali Kiffmanove hiše, katera naj se preda v stanovanjsko hišo. — Obrtno nadaljevalni šoli v Mariboru se dovoli posojilo 72.000 Din, katero se naj izplačuje tako, da občina vsako leto za šolo namenjenih 20.000 Din pridržijo zase. Velikega župana se naprosi za potrditev najetja posojila v skupnem iznosu 2.500.000 Din, ki se bo uporabilo za nakup avtomobilov, avtoškoplinika, za kanalizacijo in regulacijo raznih cest ter postavitve javnih podzemnih stranišč. Socialisti g. Bahun se je v glavnem strinjal s finančno politiko Narodnega bloka Z ozirom na pismeno prošnjo društva hišnih posestnikov o oprostitvi plačevanja občinskih davščin od novih stavb je bil poverjen odsek, da izdela tozadevni enotni načrt za vse nove stavbe. — Pokrajinski sadni razstavi v Ptujju se je podelila subvencija 1000 Din, mariborskemu ženskemu društvu pa 7000 Din za vzdrževanje ferjalne kolonije ob morju za ubogo deco. Ponudba Jugoslovanskega novinarskega združenja radi monografije SHS se radi previsoke režije zavrne. — Radi prodaje mestnih stavbenih parcel se je vnela obsežna debata, v katero je posleglo več govornikov, ki so obravnavali z najrazličnejših vidikov razne možnosti akcij za pospeševanje privatne gradbene inicijative. Končno se je določila cena 7.50 Din za m² za revnejše osebe. — Radi premale naklonjenosti zainteresiranih tovarnih Schonsky in Hutter na otvoritvi ceste «Ob bregu» in enako pri podalšanju Motherleyev ceste, kateri stroški bi znašali skoro 350.000 Din, se je sklenilo nadaljevati pogajanja z imenovanimi tovarnami. Kanalizacija Verstovskove ulice bo izvršila občina v lastni režiji. Odobri se postavitev

podzemnega javnega stranišča poleg državnega mostu, ki bo stal 150.000 Din; glede drugega stranišča pred glavnim kolodvorom pa bo stopila občina v stike z železniško upravo. Otvoritev Smetanove s Strossmayerjevo ulico se odloži na ugodnejši čas. — Prošnja društva stanovanjskih najemnikov, da se ne bi pobirala gostiščina od državnih nastavlencev, se je izročila upravnemu odseku.

Za tržni odsek je poročal g. Wetzel. Pred koncem je še interpeliral občinski svetnik g. Petljan župana, naj podvzame korake, da se pri mestnem električnem podjetju v bodoče prepreči številne nesreče tamošnjih nastavlencev. Ob 19. je bila javna seja zaključena. Za mo se je vršila še tajna.

Sport in dostojnost v Zagrebu

Nekaj pripomb k mučnem incidentu pri nedeljski tekmi Gradjanski—Jugoslavija.

Tudi pri nas v Ljubljani je že večkrat prišlo pri kaki nogometni tekmi do incidenta med občinstvom, ki so naravno kakor povsod drugod navadno razdeli v dve stranki. Eni «drukarje» za to moštvo, drugi zopet za nasprotnika. Vendar pa so bili skoraj vsi ti incidenti malenkostni proti onim, ki se dogajajo v mestih, kjer je sportno gibanje v večjem razmahu kakor pri nas. Slovenci smo bolj mirne krvi in kljub nasprotstvom, ki vladajo tudi med našimi klubi, se naše občinstvo vendarle zaveda, da je tudi nasprotnik človek. Da v Zagrebu ni tako, o tem so se tamkaj že večkrat lahko prepričali naši sportniki. Omeniti hočemo le zadnjo prvenstveno tekmo naše Ilijije z Gradjanskim, pri kateri so morali naši igrači in tudi naši «drukarji» slišati od strani zagrebske publike take psovke, da bi oni, ki jih ni sam slišal, moral misliti, da se nahaja v kaki pred mestni beznici. Pa te psovke se niso slišale mogoče iz ust «mularije», one «dame in mlade devoyke», ki jih zagrebski «Jutarnji List» tako jemlje v zaščito, so z nekako slastjo metale v obraz posetnikom tekme iz Slovenije izraze kakor «Prokleti Kranjci» itd.

Da boho na tekmi prošle nedelje prišli do veljave tudi obojestranski «drukarji», je bilo pričakovati. Vendar se je mislilo, da bo po mučnih dosedanjih slučajih tokrat se «drukarja» vršila v mejah gotove dostojnosti in sportske strpljivosti. Toda prišlo je drugače. Zagrebska policija mora vsekakor poznati sportno občinstvo Zagreba, ker je na vseh koncih in krajih igrališča postavila nebroj redarjev, celo na kornjih. Brezdvomno je, da Beograjčani, če pr — jih je bilo približno 1500, niso bili nevarni onemu številu Zagrebcianov, ki je bilo potrebno, da je tekmi prisostvovalo 14.000 oseb. Za mentalitet zagrebske sportne publike je bilo značilno, da zagrebska publika niti najmanje ni pozdravila moštva Jugoslavije, ko je stopilo na igrišče. Beograjčani pa, ki so bili zasedli desno stran tribune, so se, ko se je pojavilo moštvo Gradjanskega, kakor en mož dvignili s svojih sedežev ter burno pozdravljali s klicem in mahanjem rdečih zastavic zagrebske igrače. Neudeleženi gledalec je moral opaziti to razliko med beograjskimi in zagrebskimi gledalci. Kdo je pri resnih in objektivnih sportnikih napravil boljši vtis, o tem pač ni nobenega dvoma.

Z obeh strani se je v drugi polovici tekme igralo dokaj ostro ter je bilo zagrešnih več foullov. «Drukarji» so seveda mogoče z ne ravno lepimi izrazi protestirali proti taki igri, vendar pa se od beograjske strani ni slišalo nikakih klicev, ki bi bili žalili občutljivost Hrvatov. To se ni zgodilo nikoli, ko so igrali Zagrebčani v Beogradu, temmanj verjetno je seveda, da bi v primeri s številom zagrebskih gledalcev maloštevilni Beograjčani skušali žaliti Hrvatov. Brezdvomno bi jih bili linčali. Toda kar se je zgodilo pri incidentu med enim delom publike in branilec Jugoslavije Ivkovićem, je vsega obžalovanja vredno. Ko so Zagrebčani vdrli na igrišče, da bi napadli igrače Jugoslavije ter se maščevali nad brezdvomno nesportno gesto Ivkovića, slišali so se, kakor poroča beograjska «Politika»: Dolji Vlahi! Dolji B...! Vlaške svinje! Nimamo dovolj besedi, da bi obsodili tako postopanje zagrebske publike proti jugoslovanskim sportnikom.

Da se vidi divja razgrizenost Hrvatov, hočemo navesti še mučen incident, ki se je zgodil v Sisku, ko so se beograjski dru-

karji vračali domov. Vlak se na postaji v Sisku še ni prav ustavil, ko so prifrčale v šipe enega vagona tri steklenice, vršene s perona. To je bil signal za pozdrav, ki so ga priredili Beograjčanom «Hansovci» iz Siska. Peron je bil poln te mladine, ki je obsipala Beograjčane zopet z vsemi mogočimi psovkami in klicala «Doli Beograd! Doli Sbil!» Par Beograjčanov je izstopilo, da bi Hansovce pomirili. Med njimi je bil tudi neki Miša Knežević, na katerega je eden izmed Hansovcev naperil revolver. Knežević je prijel fanta za roko in mu hotel revolver izviti. Pri tem pa ga je neki drugi Hansovec od strani z nožem sunil v ramo. K sreči je ta hip zažvižgal vlakovodja za odhod, sicer bi bil krvav spopad neizbežna posledica. Tovariši so ranjenca potegnili v vlak, ki je že odhajal.

Zagrebski šovinisti in separatisti slika jo nedeljsko zmago kot zmago Hrvatstva nad Srbstvom. Pri tem pa previdno zamoli, da je njihova nezasužena zmaga v prvi vrsti z boga «prokletega Kranjca» izbornega vratarja Mihelčiča.

Darujte za sokolski Tabor!

Zahvala.

Za mnogostranske izkaze odkritosrčnega sožalja, ki smo jih prejeli ob nenadomestljivi izgubi naše nepozabne mamice, gospe

Ivane Prusnik posestnice

izrekamo leu potom vsem najprisknejšo zahvalo.

Posebno se zahvaljujemo g. primariju dr. Janku Polajnu ju za vsesranksko pomoč v bolezni, pevskemu društvu Grafika za genljivo žalostinko, darovalcem krasnih vencev ter vsem, ki so blago pokojnico v tako obilnem številu spremili na njeni zadnji poti.

NOVI VODMAT, 27. julija 1926.

Žalujoči ostali.

Pogubo vsaki družini

prinašajo nalezljive bolezni. Kako se jih ubranite? Iz knjige

Dr. Josip Tičar:

Boj nalezljivim boleznim

Cena s poštnino vred Din 19-50

Naročila na knjigarno Tiskovne zadruge v Ljubljani.

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

Zobotehnik - asistent

prvovrstna moč se sprejme.

Osebna predstava takoj. — Naslov in upravi «Jutra».

5613

ROMAN ZADNJEGA HABSBURZANA RAZPAD CARSTVA

Oskar Hubicki

ki je izhajal v podlistku «Slovenskega Naroda» je pravkar izšel. Vsebinsko romana je skozlaskoz zanimiva in slika v najostrejših barvah življenje na Habsburškem dvoru.

Knjiga se naroča pri upravi «JUTRA» in stane brošura Din 40.—, vezana pa Din 50.—. Po pošti Din 4.— več.

Pozor, samo 15 dni!

Josip Šlibar

Pozor, samo 15 dni!

LJUBLJANA, Stari trg 21, poleg Zalaznika.

Prodajalo se bo od 1. do 15. avgusta vse žensko in moško poletno blago s 15 % popusta na vse do sedaj označene cene. Ne zamudite te prilike in si oglejte blago.

5630

Tužnim srcem naznanjamo žalostno vest, da je naša dobra in skrbna soproga, mati, stara mati, gospa

Terezija Rešaver

v nedeljo, 25. julija 1926 po dolgi mučni bolezniv 79. letu starosti mirno preminula.

Divača, dne 25. julija 1926.

Žalujoči rodbini: Rešaver, Modrijan.

Zapustil nas je nenadoma in se preselil v večnost naš najboljši soprog, oče, stari oče, brat, stric, tast in svak, gospod

IVAN POTISEK

strojevodja drž. žel.

Pogreb blagega se bo vršil v četrtek, dne 29. julija ob 14. pop. iz javne bolnice v Ljubljani na pokopališče k Sv. Križu.

Bodi Ti lahka zemljica, zlati naš atek!

Žalujoči rodbini:

Potisek-Chocensky-Car in ostali sorodniki.

5631

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša ljubljena sestra in teta, gospodična

ALOJZIJA BERLOT

pošt. adjunktinja v pok.

danes dne 26. julija 1926 po dolgotrajni bolezni preminula.

Pogreb se bo vršil v sredo, dne 28. julija ob 15. uri iz deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

629 a

V Ljubljani, dne 27. julija 1926.

Žalujoči sorodniki.

